

B. M. II, 119.
h. 27, 12.

DEO FORTU-

NANTE:

DE

II k
5142

INDU-

CIIS,

X 1880339

Publicè disputabunt

PRÆSES

CONRADUS SAMUEL

SCHURTZFLEISCH,

Histor. P.P. Extr.

CAROLUS WIDEMANNUS,

LIPS.

V. I. Eid. Septembr.

In Acroaterio Philosophorum.

WITTENBERGÆ,

Typis JOHANNIS HAKEN.

M, DC, LXXV,

V. s. et G.

I. N. J.
CAPUT I.

§. I.

Multas esse res, quæ cum ad communis vitæ utilitatem, tum ad Reip. salutem magnam vim habeant, & rationes plurimæ, & vetustissimorum Annalium monumenta, quæ afferre jam non expedit, clarissimè testantur. De exemplis Majorum (a) nil dicam, cum ultro citroq; posteritati prodita inveniamus, quæ nemo nisi ignarus reipublicæ, nescire, nemo, nisi barbarus aversari, nemo denique, nisi salutis imperii immemor, odisse potest. Cujus ut dare liceat vel qualecunq; documentum, locus, spero, differendi erit de Induciis, quibus ut victis (b) nihil salutaris; ita sapenumerò victori (c) nil ad proni in pacem animi clementiæq; opinionem utilius est. Sed dignitatem quoque earundem confirmat; quòd divini humaniq; juris fœdera violasse intelligatur, qui nescio quâ projecta libidine & induciarum violare religionem (d) & rumpere fas gentium ausit. Tum verò ex usu reipublicæ illas esse, cum multum præcipuè fortes & de summa rerum præclarissimè meriti testabuntur, (e) facile affirmaturi, & caput suum exitio se objecturos, & rempublicam in extremum discrimen adducturos fuisse, ni rationes, quibus pietas obstringi possit, excogitassent, ac inducias, præcipua illa securitatis publicæ momenta, & quædam quasi salutis bellicæ pignora, quibus cum hæsitante ac destinatis adversante fortunâ in gratiam redierunt, cum hoste pepigissent. (f) Cæterum Induciæ certis stant legibus, & suis quasi vinculis continentur, quarum rationes ut excutiamus, honorificè, ut rectè ineamus, publicè est salutare. Et quidem Inducias vulgò eas probare solent, quas inchoat diffidentia (g) sui, prudentia moderatur, quas fortitudo deniq; & spes magnis nixa cõsiliis, & validis instructa præsiidiis, & auxiliis hinc inde cõtractis firmata, (h) finit. In qua curarum parte occupato & si optandū fuerat, vel limatissimi iudicii, vel exquisitissimi ingenii Præceptores meos,

mēos, hoc munere præclarissimè defuncturos, in vices meas succedere; nihilo tamen secius tantorum Virorum, quos Præceptores nancisci, haud exiguum felicitati robur, studiis certè decus est, favore atque patrocínio conari aliquid, integrū erit.

(a) Est enim prudentis tenere placita Veterum, nosse exempla majorum. Conf. Cic. lib. III. de leg. & incomparab. Bôcler. dissert. de notit. Reip. Conringius in lib. de Civil. prud. (b) Hi enim per inducias vires amissas colligunt. (c) Hanc ob causam Syfigambis Alex. M. ex gratia & equitate æstimatum Dario ipso digniorem pronunciare non dubitat. Curt. III. 12. 24. Interest enim victoris, ut non magis justus, quàm misericors audiat. im. ejusd. IV. 11. Hoc nomine quoq; Cesar auctoritatem apud exterarum gentes amplificavit, ut omnes dicerent, ope Deorum sua bella gerere. De bell. Gall. II. & alibi passim. Tali modo Darius Codomannus se misericordia & continentia Alexandri victum, cum nulla se quidem hætenus vis subegerit, affirmat. ap. Curt. IV. 11. Huc spectant multa alia, quæ apud Liv. Frontin. Plutarch. Flor. Val. Max. legas. Eodemq; modo Cl. D. Baudius judicat, Regem Hispaniarum non vi aut necessitate compulsam, sed benignitate & clementiâ adductum, fœderatos Belgas ad pacationem induciarum invitasse. Orat. de ampl. Bell. Belg. Induc. Tantum ut alibi, ita maximè in bello virtutis & benevolentie valet fama. Sed de hoc judicabitur inferius. (d) Cornel. Nep. in Agesilao XVII. 2. ubi Agesilaus affirmat, se servatâ Induciarum religione, sensisse Deorū Numen facere secum, hominesq; sibi conciliatos. (e) Laco apud Cornel. d. l. iis se confirmasse exercitum fatetur. (f) Argumento huic rei sunt Inducie inter Romanos & Sabinos pactæ, apud Dionys. II. 5. (g) Rectè in hanc rem Dominic. Baudius in Orat. de Induc. Bell. Belg. Libens, inquit, assentior iis, qui providam & sapientem diffidentiam opinantur esse firmissimum adversus fraudes & insidias munimentum. (h) De his vid. nunquam satis admirandus Boxb. Instit. Polit. Baud. in Orat. de Induciis bell. Belg. & Nobilis. Job. Scrauch. in Diss. de Induc. Ut nihil de summo Grotio & auctore juris & iudicii feccialis dicam.

§. 2. Vix est, ut quomodo rectè Induciarum leges incantur, feliciter expediamus, nisi primo omnium nominè habeamus. Si enim hæc leviora videntur, quæ tamen haud rarò gravissima sunt: hoc tamen minus ab iis abhorreo, quò magis ad rerum sæpe vim exprimendam faciunt. Agellius (i) nisi tamè
in

in re feriã ludere velit, Varronis sententiã expositurus, fingit
 lari quadam ratione causam aperire hujus vocis studuit, arbi-
 tratus, inducias appellari à vocibus *inde uti jam*. Si proba tamẽ
 hæc lectio est. Certẽ vetustissimo codici, quem ex Bibl. Pauli-
 an. D. Joh. Strauch. memorat, ea manifestè repugnat. Rationẽ,
 quam Agellius affert, subtilior est, quàm verior: verior, inquã,
 in ista studiorum umbra, & apparatu λέξων. Ubi non tam vis in-
 genii, quàm literarum indoles æstimanda sæpe venit. (k) Nihilo
 melius nostro judicio sapiunt, qui ab initu (vel ut Veteres scri-
 psisse lego, ENDOITU:) deduci autumant. Eorum classi aggrega-
 vant Aurelium Opilium, (l) qui ne frustra hunc suscepisse labo-
 rem videretur: *Induciae*, inquit, *dicuntur*, cum hostes inter se u-
 trinq; alter ad alterum impunè & sine pugna ineunt. Inde ab eo,
 pergit, nomen esse factum, quasi intus atque introitus. Sed quis
 non videt, Opilium durius hanc originem interpretari? Tantũ
 abest, ut auream hanc derivandi rationem dicam, ut ab omni
 quoq; Classicorum auctorum usu longè alienissimam esse cense-
 am. Quis enim fando unquam audivit? Quis uspiam legit, ini-
 tum, bonis Scriptoribus dici, quem sibi finxit Opilius, dignus,
 qui, ne quid durius dicam, ad Opilionum turbam abeat, si ita
 quidem ex animo sensit. Sunt, qui privatim tamen hætenus i-
 ta existimant, ab In & Duce appellari, persuasum habeant, quòd
 inducias facere, in Ducis belli sit manu. Ast, nisi fallor, iterum
 nimis à veritate hæc deflectit originatio. Alii ab inducendo (m)
 simplicius deduci, arbitrantur. Et tametsi quidam causantur,
 his rationem metri obstare: Nihilo tamen secius rem esse con-
 fessam ajunt, quòd derivata quædam à fontibus suis nimis longè
 abeant. Sed ii, ut jam dicemus, vocem ex quorundam rivulis
 æstimant, quam ex fontibus debebant. (n) Martinius aliam in-
 sistit viam, induciarum originem multò acutiùs ab In & Otium
 auspiciandam esse, dictitans. Qui tamen si à Græco ἐνδουκῆως (o)
 deducere voluisset; parùm fortè abesset, quin consentientes nos
 haberet: Nisi Vir Clarissimus ac Polyhistor exactissimi ingenii
 D. Chr. Daunius monuisset, iis, qui ab ἐνδουκῆως derivatus ve-
 lint, metri ac justæ pronunciationis leges refragari. Cum enim
 syllaba, quæ tertia ab ultima est, in dictione Græca tempus bre-
 ve habeat; id verò multò secus in voce Induciarum appareat,

cujus initio proxima, tempus longum (loquendum n. hic cū magistris Poëtices est) retinet, justa, cur id displiceat, causa est. Hospitem enim in studiis humanitatis esse oportet, qui hoc ignorat. Producimus Terentium Eunuch. l. 1. 15. Senec. Theb. v. 485. Prudentium, peristeph. 3. 126. argumento huic sufficientissimos testes. Recentiorum exempla, quales sunt Joh. Francisc. Picus, Bapt. Mantuan. Petr. Cursius, Cælius Calgvinus, Julius Scaliger, ea non sunt auctoritate, ut legem inter doctos faciāt. Qui ab Indu vel Indo & otium deducunt, Cl. Daumio nugari videntur. Sed & aliis quoque hæc origo adeò non placet, ut longè quoque diversam eligant. Ad locum Agellii, qui extat l. 1. Noct. Attic. c. XXV. Carrionis notas Daumius desiderat, & dissidium inter eum & Stephanum exortum detestatur. Igitur cum tertiam ab ultima non litera brevi, sed longa & producta oporteat pronunciari, congruens est, ut suam metro legem servaturi, ab *inducendo* dictas velimus, cum per inducias cessatio quædam ab armis inducatur. Nil clarius, nil certius est, satis argumenti habentibus, cur à Grotii, & qui hunc sequitur summus D. Joh. Strauchius, origine discedamus. Nec desunt, qui à vocabulo indicis vel indicii malint deduci, qui spem omnem in literarum j. & l. permutatione ponunt. Sed hi dum rem expedire conantur, impediunt magis.

(i) l. 1. cap. 25. cit. Matth. Martinio in lex. Philolog. in hac voce & D. Jac. Martin. l. 2. Polit. & D. Strauch. laud. diff. Cui præter alios observatum est, multò secus illic legi: np. Induci Ansam. (k) scilicet existimat, originem induciarum rectè hinc accessi, quòd præterito induciarum tempore, quod mutua conventionione initum est, omnia pristino rursus belli jure agere liceat. De rei veritate non laboramus, dummodò modus ille derivandi animum exsaturaret; Sed aliàs certum est, si placito Agellis standum, rectius scribi *indatias*, quàm *inducias*. Ita etiam scribitur in aliquibus juris nostri Systematis, ff. de Postl. l. 19. §. 1. Si tamen ex sola illa scriptione faciendum judicium esset, multa inepta, multa absurda inseri Originibus oporteret. (l) Ita enim sentire in libr. quos Musarum inscripsit, testis est Agellius. (m) Inducere alioquin verbum est JEtorum proprium, & à tabellis ceratis, sive pugillaribus, quibus literas stylo inscriptas, stylo iterum expungere luebat, de-

desumptum. ff. de his, que in test. del. l. 1. §. 1. Illud etiam inter omnes constat, Tranquillum hinc desumpsisse phrasin, inducere decretum, pro refrigerare vel rescindere leges. De accommodatione hujus vocabuli ἐν οὐρεῖ ἀξεί διαquiri posset. (n) Lex. phil. c. I. Incomparabili Grotio nostro ab Inde & Otium dici, D. Strauchius quoque monet, disp. laud. de Induc. Quo pertinet etiam vetus scriptio ENDOITIA vel INDOITIA. conf. Grot. de J. B. & P. III. XXI. 2. p. 602. (o) Id predicatum est significatu benevolentia & promptitudinis. Conventiones enim oriuntur ex consensu in idem placitum & ad fidem servandam efficaciter obligant.

§. 3. Cæterum ab his parum ad remp. redundare videtur emolumentum. Interim haud dimittemus occasionem disquirendi, quæ cum induciis paria in significatione faciant. Pax Castrensis Varroni, aliis cessatio pugnae pactitia: nonnullis fœdus militare dicitur. Præter cæteros Thucydides ἐκχευεῖαν nominat, quòd tempore Induciarum cohibitis quasi manibus, à pugna cessetur. Nec æquum est, ut prætereamus ἀναχωρήν; (p) tritam Græcis vocem, hac significatione venire; quam ignorare non potest, qui vel à limine Herodianum salutavit. (q)

(p) Dicitur sic ἀπὸ τῆ ἀνω τῶ ἀνωκῶς ἔχειν. Aliis ita appellari videtur, quasi ἀνοχὴ ab ἀνέχω. (q) In Oriente quadam obversantur vocabula, à themate sensu concordia, rec onciliationis, vel pacis predicato arcessenda. Gallis pactum Induciarum Treves, Italis Tregua dicitur, quod ad nauseam in schedulis pragmaticis frequentari videas. Nec id D. Strauch præterire potuit.

§. 4. Inde ad ambiguitatem evolvendam processuro, observandum est, Inducias jam sumi pro re ipsa, vel cessatione pactitia inter belligerantes constitutâ; jam pro formula, in qua conditiones mutuo paciscentium consensu approbatæ, ad posteritatis memoriam descriptæ extant. (r) Cæteroquin ea significatio ad institutum nostrum haud quadrat, quâ, nomine induciarum, quælibet remissio vel relaxatio intelligitur. Qualem occurrere, nemini dubium est apud Cassiodorum & Jctos, qui pro suo loquentium more Inducias *moratorias* vocant, (s) quæ debitoribus fortuito casu ad paupertatem redactis concedi solent, ut durantibus iis, facultatem habeant reparandi pecuniâ, & dif-

& dissolvendi *res alienum*. Nec vacat & à proposito alienius est, horum afferre quintuplices Inducias, quas appellant, Restitutorias, Preparatorias, Citatorias, Deliberatorias & denique Executorias. Nam reminiscenti, politici partes jam mihi datas esse, aliò sunt cogitationes convertendæ.

(r) *Talem induciarum formulam legas apud Thucyd. l. IV. B. P. & in Tom. III. Histor. German. p. m. 2090. Ubi Ebrimus Strotschenius nomine Solymanni Turc. Imper. literas protulit, in quibus exarate erant conditiones, ad inducias octonis annis duraturas, pertinentes. Chaldei, ut obiter inferam, literas conventionum vel contractuum Schoter appellant. Hinc Æram, Alexandri dictam accepimus, quasi dices numerum cautionum. Cateroquin de vario conventionis usu vid. laud. D. Strauch.*
(s) *Quæ sint inducia sensu juridico, patet per l. 8. Cod. Qui Bon. Ced. Poss. Huc conf. Schonbörner Polit. l. V. c. 26. J. Martini lib. III. Polit. parrens Inducias secundum glos sum. 3. qv. 2. Et Habn. de Jur. Imper. German. Th. 40. § 5. Add. Perez, J. Cius Lovaniensis n. 24. 22. C. h. t. Literæ, quibus hujusmodi inducia conceduntur, Gallis dici solent lettres de respite à un ou cinq ans, & quinquennel. Vulgo appellari solent gratia, rescripta moratorin, induciales, dilatorie securitatis, Quinquennel/Schutzanstand Briefe. Conf. Reform. Polit. de A. 1548. & 1570. it. R. U. A. 1654. formulam earum præbet Harsdörf. Z. Secret. part. II. append. pag 740.*

§. 5. Itaq; ne sine præscripto ordinis differere videar: sequitur, ut expediam, unde vim atq; sanctitatem Induciarum, tantò oculis evidentius subieere liceat. Id facturus à definitione auspiciari in animum induxi. Ut verò omnia hoc loco ratione juris militaris. (t) quod vel maximos juris gentium fructus tulisse accepimus, metienda censuerim. Ita haud pigebit, Inducias appellare conventionem, (u) militarem, à Ducibus (vv) in certum tempus (x) mutue securitatis causa (y) initam, ut durante adhuc bello, (z) pugna suspendantur, aliique omnes actus hostiles intermittantur. (aa).

(t) *Hinc qui jus belli non habet, nec jus pangendi inducias habere intelligatur. Sciatur hic tamen jus pangendi inducias ex iis esse, quæ evidentis utilitatis respectu aliis quoque possint impertiri. Tamen si enim non ignoramus, potestatem faciendarum induciarum ad jura majestatis*
majo-

majora, gubernationem & statum reip. primario concernentia, pertinere, tamen speciali ratione receptura à majestate est, ut utrumque talis juris aliquando inferiori concedat, munusque hoc sibi debitum, alteri tribuat, non jure proprio, sed indulgentia singulari flagitante id necessitate publica, administrandum. Nam cura, foederam, quae spectant ad salutem totius civitatis, à nemine, praeterquam à Summa potestate, proficiscitur: Salvo tamen jure administrationis inferiori concedenda, quatenus id civitatis interest. v. Feld. Analys. Pol. l. 4. cap. 15. Coeterum hic jus induciarum militarium cum jure induciarum ad relaxandum debitorum casu aliquo facultatibus lapsos, concessio, quas vulgo mortatorias vocant, confundi non debet. Sed id jam manifestum est. Saltem dicendum mihi est, errare eos, qui hoc jus posterius regalibus accenseri juribus, quae reservata vocant, contendunt. Nam minimè dubium est, id praeter Imperatorem & Sacri Imperii interreges, Ordinibus quoque id sacratissimum imperio tribuendum jure potestatis, in suum cuique territorium competentis, quam superioritatem & Cti, imperium civile Politici appellant. Quale jus & longa consuetudine & praescriptio acquisitum, existimat Heig. part. II. Math. Stephan. lib. 2. de Jurisd. part. I. c. 7. & qui instar omnium est Wilh. Anthonii de rescript. morat. Illudque finibus territorii coercetur, nec ultra eos profertur. Henning. Gross. diss. de reser. mor. th. 4. In qua parte cum in duciis militaribus, conveniunt, quas pangendi principibus esse potestatem, nemini, nisi in Germaniâ nostra hospiti, obscurum est. Nec modo domi, sed foris quoque eas facere ipsis licet per sanct. Westph. Si enim jus bellandi habent, quod certè habent, jure pangendarum induciarum fraudari non possunt, cum hoc illius consequens sit, imo aliquid majore belli, quam injure induciarum appareat. Atqui illud convenire Ordinibus, elucet ex A. B. cap. 17. §. fin. R. X. zu Speyer de A. 1526. §. zum andern. Sed omnes constitutiones huc allegare non vacat. Monebimus tamen, si charta spatium sinat, hac de re aliquid infra. u) conventio vel accipitur sub notione actus, vel ut nomen status est. Planè ut in philosophia prima Unio, quae sic dicitur, iam sensu effuciantis, iam significatu stantis accipitur. Par, ut puto, conventionis ratio est. Quae definitio licet ex causa potissimum arcessatur, tamen hic non tam sub notione cause, quam sub ratione ejus, quod ex causa ortum deductumve est, sumitur, id est, quatenus

B

tenue

tenus obligationem ex conventionem natam sensu, ut loquuntur, formali
includit, pactio dicunt alii, imitati Ciceronem, cum aliis bonis au-
toribus in causa foederum hoc vocabulo utentem per accuratè alii, sta-
tum partium, bello dissidentium finiunt, quo pactitia actuum hostiliū
cessatio inducatur. (vv) paciscuntur enim Duces belli de his, quæ ad mi-
litarem administrationem necessaria fore judicant, Duces vel sunt
maestate præditi vel potestate ad res gerendas communicatè utuntur.
Illi libere, hi præfinito agunt. Is n. qui exequitur mandatū, non debet
excedere fines mandati. *Inst. de Mand. §. 8.* Rursus hæc potestas com-
nicata aut suspenditur à Majestate, aut à principis nutu, aut Duci pro-
renata gerenda permittitur. Posterio sicut ex usu reipubl. est, ita hodie Ba-
tavis usurpatū laudat c. l. *Boxhorn. in Legatis probat Varsovic. de Leg.*
§. legat. p. m. 95. Id restringit *Nob. D. Lebleu, Instruct. fut. Conf. c. 10.*
Huc conf. auct. de jur. intergent. part. I. Sect. 9. Ceterum obstrictiores
mandatorum milites malè vulgo audiunt Hispani. Quo nomine pec-
peccasse *Ocquendum*, classis Hispanica nuper præfectum, nimis aper-
tum est. Cum eo confert *Torstensohnium Ern. Gockel.* ea re felicior, quod à
liberioribus mandatis fuerit instructus. *de Reg. Eur. cap. 18. de*
bell. Quæ delegata potestas in aliis quoque hunc recipit favorem, ut du-
ces inferiores dandorum obsidum habeant potestatem, velut rectè an-
notavit *Schilterus de Jur. & Stat. Obsid. (x)* Tempus enim pro mutuo
paciscentium nutu ac respectu utilitatis, quam ad se reduudaturam
provident, jam brevius, jam longius constituitur. (y) Induciarum igitur
certitudini ne quid desit, sponsonibus, iurejurando ac datis obsidi-
bus confirmari solent. Rectè enim *Cicero* affirmat, majores nostros nul-
lum vinculum ad astringendam fidem iurejurando arctius esse voluisse.
An vero obsides dati à iurejurando liberent, discussam vide-
as ap. auct. *jur. intergent. p. m. 447. seqq.* (z) Inducie enim non fi-
niunt bellum, sed actus tantum hostiles & pralia suspendunt. Actus in-
quam hostiles, non verò actus bellicos: sic refert *Besselmeier in Hist.*
Beh. Magdeburg p. 1716. Tom. II. eor. quæ in imper. Carol. V. inciderunt,
cum Magdeburgensibus pactas quidem fuisse inducias, hostem verò à
bellicis operibus nunquam abstinuisse. Quod tamen eo valet, si hostis per
actus illos bellicos id non consequatur, quod aperto alàs Marte conse-
cuturus erat. Semper enim hic pactorum ratio habenda, curandum-
que, ut sceleris & perfidiæ opinio vitetur. (aa) Inde colligere liceat, bellū
non tam esse nomen actus, quam status. *Hand enim est, cur dubitemus,*
bellum

bellum esse posse, etiamsi bellantes nullos actus hostiles exerceant, nec pugnas bellicas committant.

§. 6. Haud omiserim, (bb) quod Paulus noster paulò aliter inducias describat; id enim inferere non alienum duxi. *Induciae sunt, inquit, cum in breve & praesens tempus convenit, ne invicem se laceffant* (hostes.) Varro (cc) Ciceroni à divino, quo polluit, ingenio, saepe laudatus, nimis, si rectè auguramur, angustè de induciarum pacto sentit, dum, Agellio teste, pacem castrensem paucorum dierum vocat. Qui alioquin Inducias belli ferias appellat, non eleganter magis, quam nervosè.

(bb) ff. de capt. & de postl. l. 19. §. *induciae. Quam definitionem explicat & vindicat summus Jctus Magnif. Dn. D. Ziegl. Patronus, Hospes, Praeceptor perpetuum honorandus disp. de jur. fortalit. fæd. induc. th. 29. (cc) Nim. I. Acad. Q. affirmat, Varronem praeter alia omnium divinarum humanarumque rerum nomina, genera, officia, causas apparuisse, plurimumque Poetis & Latinis literis luminis attulisse.*

§. 7. Etsi verò non ignoro, pleraque hic inveniri, (dd) quæ accurati rerum pensitatores exquisitiùs dicta vellent; quia tamen hoc me labore jam olim (ee) Agellius levare voluit: Id facere libens supersedeo: Maximè, quòd sciam, neque commodi multum, & damni nihil per has curas ad rempublicam redundare. Quanquam verò his diutius excutiendis immorari supervacuum puto. Nihilominus, ut conventionem hanc militarem nõ nihil accuratiùs Persequamur, nostra, opinor, interest, exponere, partim cui originem acceptam ferat, Partim quo jure illa recepta sit. Qua ratione fiet, ut fundamenta hujus argumenti à primis principiis paulò altiùs repetamus.

(dd) *Quare hi auctores excusabuntur, si eorum definitiones non aliter, quam definitiones nominis recipiuntur. (ee) supra cit. loc. Qui evolvendis nominibus, quàm explicandis imperiorum arcanis intentior fuit.*

§. 8. Igitur tempus & ratio instituti nunc me monent, ut de primis quasi natalibus Induciarum dispiciam. Tempus, quo primum cœperunt, vix, certum mihi suppetit. Ante diluvium in usum fuisse, nullo confirmari indicio, nulla evinci ratione solida potest. Nisi tamen Cainitica bella suspicionem præbeant cogi-

tandi, mortalium primos, praeliis fatigatos, per Inducias nonni-
hil respirare, & moram restaurandis viribus interponere voluis-
se. A diluvio quando primum pactæ fuerint, æq; dubito. Quin à
Nimrodo (ff) & vetustissimarum retro gentium bellis repeti ea-
rum primordia oporteat, nihil credo, asserere me vetat. Nec
est, cur vereat affirmare, ut fœdera reliqua, ita inducias primò
omnium apud Hebræos cœpisse. Cæterum si ad profanos Anna-
les ventum est, *Homerum*, antiquitate cæteris omnibus longè
præferendum, meminisse Induciarum, observabis. Herodotus
quoque, ille Historicorum parens, ad ipem induciarum te incit-
tabit. De Thucydide eò minus dubitandum, quòd *ἐνεχαιεῖαν*
disertè nominat. Quæ verò de Lycaone (aliis Lycanore) (gg)
Plinius memorat, fabulis finitima videntur.

(ff) Huc conf. historia Clarissimi D. Præsidis, de Nimrodo. (gg)
Hic sæpe laudat, Excellent. D. Strauch. Dissert. de Induc. Aliàs multa
de Lycaone fabuloso Plinius narrat. Scilicet nullum tam impudens mē-
dacium, ut recte careat, asserente ipsomet N. H. l. 8. c. 22.

§. 9. Originem temporis juris origo excipit. Nos sine am-
bigibus affirmamus, inducias cum juri gentium, tum æquitati
auspicia sua debere. Quæ res, me quidem iudice, confessa est.
Quis enim dubitat, tacitâ inter omnes cordatiores gentes con-
ventionem (hh) receptum esse, ut inter ancipites fortunæ casus, fu-
nestosq; bellorum exitus & tot ac tam miseranda hominum ex-
cidia, ad tempus cessatio à praeliis constituatur, & mora tam ca-
pitalibus dissidiis aliqua interponatur? Illud quoque hortatur
æquitas, ut fortunæ, cujus instabiles vices nemo ignorat, memo-
res simus, & quod jam alii, id brevi timendum nobis sciamus,
ut præter Scythas, (ii) fortissimus Indiæ rex *Porus* (kk) existima-
mavit, qui Alexandro interroganti, quid ipse victorem se sta-
tuere debere censeret, respondit; *quod hic tibi dies suadet, quo
expertus es, quàm caduca felicitas esset.*

(hh) Scilicet dicitur jus gentium, non quasi re ipsa omnes inter-
gentes expressa quadam conventionem aut sanctionem actu lata receptum
fuerit, sed quod tractu temporis, exigente necessitate publica, omnibus
placere visum sit, eandemque ob causam id totius quasi terrarum orbis
decretum fuisse existimetur. Nervosè id docet Joan. de Salas tr. de leg.
diss.

disp. 2. f. 3. q. 91. et. 13. & Dom. Soto tr. de just. & jur. l. 3. q. 1. a. 3. (ll)
Curt. VII. 8. 14. 15. & ibid. l. 8. 25. (kk) Curt. VIII. 14. 43.

§. 10. Commodum hic quoque in mentem venit recordari, quod cultioribus gentibus & recta ratio suggessit, & pietas in suos (ll) expressit. *Homerus*, quod nemini hanc materiam tractanti observatum meminisse, introducit *Thetidem*, *Jovis* interpretem, *Achilli* nunciantem, iratos sibi *Deos* esse, ob non redditum *Hectoris* cadaver, ut cui pro fortitudine & pietate, in patriam multis modis comprobata, justa persolvenda esse censeant. Quarum exequiarum solennia, uti par fuit, acturis, undecim dierum tempus extrahendum erat. Non abnuebat *Archivorum Dux Achilles*, ratus, jura naturæ pietatisque officia bellis non esse turbanda, nedum mutanda. Quo nomine ad *Priamum* (mm) dixit. (nn)

Σχήσω γδ τόσον πόλεμον χρόνον, ὅσον ἀνώγας.
Nescio equidem, quid sit inducias pangere, si hoc non sit. Afferat enim copias in castris continere se (oo) velle, ne hostes exequiis prosequendis intenti, ullum accipiant detrimentum. Nec prius ullum suarum legionum impetum pertimescendum esse, quam tempus, quod *Priamus* funeri ducendo destinaverit, effluxisset. Ac ne quis fraudi locus esset, dextram, certitudinis pignus, offert, seq; fide interposita obstringit, nihil damni, nihil doli à suis imminere hostibus debere. Nimirum boni Ducis erat stare pactis, implere promissa, servare æquum, sanctè denique habere omnes latis acceptasq; conditiones.

(ll). *Sic Caesar. de Bell. Civ. l. 2. p. m. 261. Induciarum quoddam genus misericordiam factum memorat. Similiter Alexander M. gravissimè dixit, non se adversus calamitates, sed adversus hostium vires contendere. Curt. IV. 11. 17. Et alibi apud eundem rectè affirmatur, fortunam quemque in consilio habere, cum de aliena deliberat. Nam ut rectè Alexander dixit, Nil in iusto in hoste disspicitur. Hinc Marius Legatis Boeæbi inducias postulantis annuit, quas Sulla probavit: Cateri spreverunt, quippe ignari rerum humanarum, qua fluxa & mobiles sæpius in adversa mutantur. Sall. Bell. Jug. c. 104. p. 566. Et parva sæpe scintilla magnum excitavit incendium. Curt. VI. 3. 11. Ego semper Princeps cogiteti velim, omnia incerta esse, quantoque plus adeptus sit, tanto magis*

in lubrico se fore. Tac. *Annal.* I. Huc spectat exemplum Darii, cuius fortuna etiam humilimis in ipsum licentiam fecit. Curt. III. 13. 7. Nempe verum est illud Petronii, totum mundum facere histrioniam. De quo fatorum ludo vid. *Nobiliss. & Incomparab. Casp. Barb. ad Stat. III. Thebaid. v. 179. (mm) Iliad. Ωp. m. 884. ex recensione summi Gypbani. (nn) Latine habet: Tenebo enim tanto bellum tempore, quanto iubes. (oo) Hinc ait λαὸν ἐρύχω, significantissimo certe vocabulo.*

§. II. Huic penè simile illud ex recenti historia est, quòd cum nuper Serenissimi ad Septentrionem Reges, Daniae & Sveciae, armis contenderent, altero vitâ functo, alter generosæ pietatis stimulo incitatus, cum belli jure uti potuisset, ab armorum usu conquieverit, ut velut in domestico luctu consentire videretur ad inducias. (pp) Omnino huc spectat Germanici exemplum, quo fraude Plancinae & Pisonis (qq) per venenum sublato, barbari hostes, quasi pacti (rr) inducias, ab armis cessarunt, & famâ reverentiâque tanti hosti ac tam gloriosi victoris commoveri se, haud obscuris indiciis significaturus.

(pp) *Olliequist. in hist. Carol. Gustav. Ubi exemplum apud Suetonium in Caligul. adductum, eisdem propè auctoris verbis laudatissima imitatione expressit. (qq) Ipse testatur Germanicus apud Tac. Annal. 2. Nunc scelere, inquit, Pisonis & Plancinae interceptus, ultimas proces pectoribus vestris relinquo. (rr) Sueton. in Caligul. V. 5. affirmans, Barbaros, quibus intestinum adversus se bellum fuerit, veluti in domestico communique mœrore consensisse ad inducias. Huc referas exempl. Atheniens. & Lacedæm. apud Thucyd. l. IV. p. 162. de B. P. ex vers. Laurent. Vall. edit. Basil.*

§. 12. Nec difficile est, plurimis exemplis Induciarum confirmare utilitatem Omnium, quoad nobis judicare licet, pulcherrimam est, quod Thucydides noster literis mandavit. Ubi legas licet, Athenienses cum Lacedæmoniis annuas (ss) pepigisse. Formula induciarum apud eundem extat, quæ ut eo tempore magnum ad Remp. Atticam momentum afferre credebantur, (tt) ita tabulis publicis inferebantur, ex quibus eas coram populo Laches recitabat. Populo placebant: Lacedæmonii, nil quod justum erat, recusabant. Pactorum auctores ab Atheniensibus missi erant. Nicostratus, Nicias, Autocles, militiæ duces: A Lacedæmoniis Taurus, Athenæus, Philocharidas. Ut de horum sociis,

socijs, Corinthiis, Megarensibus, Sicyoniis & Epidauriis nil addamus. Atheniensium deniq; legati pacta magnâ animi religione servaturos, & de quibus inter ipsos covenisset, placitis ad annum usq; stare paratos, apud populum spondebant. (uu) Sed Caesar quoque, cuius præter cæteras Imperatorias virtutes, & egregia semper in bello opera eluxit, & admirandus in consiliis successus fuit, testimonia reliquit induciarum, sed non æque religiosè servatarum, quàm initarum. Tanta nempe in hac parte circumspeditione opus est, quantum violatæ pactiois damnû aestimari potest. Certè Trebonius, cui belli curam delegaverat Caesar, nimium fidei hostium confisus, inducias per scelus violatas, serò magna suarum rerum jacturâ didicit. (vv).

(ss) l. 4. bell. Pelop. p. 191. Nec minus pulchrum Induciarum pactarum exemplum occurrit eod. libr. p. 153. Ubi & elegantissimam Lacedæmoniorum ad Athenienses oratione invenire licet. (tt) Dicitur enim illic loci, quod frustum sit Atheniensibus, inducias fieri. (uu) Ex his iterum inferimus, minus consultum esse ut Principes vel summi duces ipsi conveniant ad ineundas inducias. Præstat enim mitti legatos, partim propter periculum, quod subit Princeps, caput rerum deserendo, & se dando in casum; partim ideò, quod compercum est, parum sepe fructuosos Principum congressus fuisse. Ut planè singulare sit unius aut alterius exemplum, quod benè cecidisse recordamur. Quo nomine jam succurrit Divus Fridericus I. Serenissimus quondam Saxonie Dux, ac Sacratissimi Imperii Elector, qui cum per internuncios non posset, præsens cum fratre Wilhelmo pacem fecit, ut præter alios refert Piccol. Senens. Europ. Stat. sub Frid. Imper. Huc spectat exemplum Henrici Aucupis, & Ducis Bavarie Arnolphi Mali, ap. Sleidan. p. 225. de Monarch. (vv) l. 2. de Bell. Civ. Idem l. 3. de B. C.

§. 13. Eodem pertinet, quòd Libo & Bibulus à Cesare postulaverint inducias & impetraverint, ut ire tutò & redire liceret, neu alter alteri damni quicquam inferret. (xx) Tissaphernes ab Agesilao, cui summam rerum Lacedæmonii permiserant, trimestres inducias petens, adeò non repulsam tulit, ut uterq; etiam magna fide se conservaturum, juraret; Sed interea Tissaphernes, ut hominum mores sunt, tempus (yy) atque occasionem doli quasierat, stante nihilominus pactis Agesilao, ut testis est Corn. Nep. Scriptor gravissimus.

(xx) l. 10

(xx) In Agefil. XVII. 2. Hinc constat, induciis juratò initis non semper esse fidendum: quò pertinet illud Euripidis: Juravi linguâ, mentem injuratum gero. Ad quod conf. Cic. l. 3. de Offic. Alii, quod hic subindicasse non alienum fuerit, eo nomine formulas fiduciarias & literas fidei publicæ, aut solennium conventionum tabulas volunt exarari, quas nec ambigüè scribi, nec fallaciam dubiarumq; conditionum plenas esse oportet: id nisi fiat, amabile fiducia exuent nomen. Qua de re vid. Dissert. Pres. de Fœder. ad Herodot. institut. (yy) Eodem fermè modo, quo Cneus Pompejus ita se dubium semper prestitit, ut temporibus insidiari videretur, ut Vellejus loqui amat Hist. II. Qui tamen ut calliditate Cesaris postea deceptus fuerit, annotavit Bœcl. ad Vell. Nam cum ille bello Piratico, & sanctione Legis Maniliæ potentiam sibi asseruisset, Cesar per concordia & affinitatis speciem illi imposuit, ut alibi dixit Pres. Nec facile dixerim, an hac arte quisquam Philippum, Alcibiadem, aut Eumenem antecelluerit, de quibus olim disquirendi occasio dabitur.

§. 14. Neque silentio prætereundæ, quas Cicero (zz) allegat, induciæ, ubi cum hostis triginta dierum inducias fecisset, noctu agros vastat, speciosum fraudi titulum præferens. quòd nõ ut dierum ita noctium pepigisset inducias. Sed quis nescit optimarum rerum abusus pessimos? Ut rectè dixerit Suffetius Albanus, invictas hostium vires & fortunam non vi, sed iis in artibus, quibus imprudentia fallitur, ac dolis & fraudibus facilimè everti, (aaa) Hæc eò dico, ut intelligatur, imprudentibus nihil bonum, nihil salutare esse, quòd benè parta curis atque consiliis retinere nesciant. (bbb)

(zz) l. 1. de offic. p. m. 469. (aaa) Dionys. Rom. antiq. II. (bbb) Optimè igitur Machiavell. l. 3. Hist. Florent. Fortune, inquit, malignitas prudentiâ superari potest.

§. 15. Quanquam igitur inducias malè sæpe cecidisse non ignoro, ob eam tamen causam minimè negligendas svaserim. Si verò nullius rei, saltem pacis ineundæ spem præbent. Libo certè inducias pepigit, ut de compositione axturus videretur. (ccc) Similiter Thucydides refert, pactis inter Athenienses & Lacedæmonios induciis, utrosque in spem pacis & fœderum venisse. Quò pertinet, quòd Halicarnasseus (ddd) jam olim fidem fecit, Sabinos & Romanos, pangendo, inducias, eò devenisse, ut fœdere

dere paulò post coirent, & mutuis conditionibus jurejurando confirmatis amicitiam stabilirent. Imò fuisse legas, qui cum inducias inirent, pacis sensisse fructus mihi sunt visi. Ita Volsinienses inducias annorum quadraginta pepigerunt. (eee) Veientes (fff) etiam centum annorum inducias impetrarunt, quas duice pacis nomen (ggg) præ se tulisse, non immeritò putabis, si temporis quidem diuturnitatem æstimeveris. Iidem postquam violassent Inducias cum Romulo initas, bello ad obsequia pristina redacti, inducias quadraginta annis duraturas, denuò petitum venerunt. Tali quoque modo populum Cæritis (hhh) inducias centum annorum fecisse annalium monumentis mandatum accepimus. Longè plura recenseremus, nisi longum nimis videretur. Unum adhuc tamen hoc loco memorare juvabit, quod eò illustrius fore æstimamus, quòd ex serenissimâ Saxonum familiâ, | cujus arcana, & innumeri pro Teutonum Rep. suscepti labores, & salutare ultro citroque habitæ consultationes, abditivæ tantorum Principum sensus, æternam fore Saxonix felicitatem hodieque spondent, desumptum est. Nimirum Divus Johannes Fridericus, ille religiosissimus Principum (iii) priori ab hinc seculo quatuordecim dierum inducias concedi sibi postulavit, ut cum Principibus Germanix de conditionibus pacis consultaret. (kkk) Sed in promptu quoque est exemplum Divi nostri Joh. Georgii I. quo animosior inter Principes, gloriosior inter Heroas, constantior inter adversa, ac diviniorem Sacrorum vindicem Germania non vidit, cujusque multorum bellorum experientia firmatus animus, plurimis superiori tempore argumentis declaravit, tantam sibi fuisse vim ad vindicandas Augusti Imperii laudes, quantum ne verbis quidem exprimi posse speres, ut qui ea patriæ & toti Germanix præstiterit, quæ alii ne votis quidem conceperant (lll) Sic aliò reservamus recentiora induciarum exempla, quæ in actis Belgarum occurrunt, qui anno 1609. cum Rege Hispanix duodecim annorum inducias fecerunt (mmm) inter nuncio Patre Johanne Nev. (nnn) Nec finit brevitas, ut pactas sæpe cum Ungaris ac Transylvanis inducias latius referamus. Saltem hic dolemus, nimium sæpe temporibus Turcarum Imperatoribus, inducias petentibus indulgeri. Id quod olim Oratorem Regis Po-

lo-

C

onia, ad Maximilianum Cæsarem missum, observasse memini, qui affirmat, Turcas inducias postulare longiores, ut arma in unum Principem convertendo, majore impetu grassari possint, eâ ratione, si occasio suppetat, reliquos quoque Principes oppressuri. (ooo) Sanè nemo hodie dubitat. Turcum cum Invictissimo Cæs. Leopoldo nostro inducias pepigisse, ut fortitùs premeret Venetos; cui rei argumento est *Candia*, quæ tot Turcarum impetus hactenus sustinuit, ut penè sub onere tanto faciscat. Id enim lex prudentiæ requirit, ut induciis cum hoste initis, bellum aliò transferatur, & hostis, qui securum se putat, per latus petatur. (ppp) Quod Svecis observatum recordor, qui superiori tempore inducias cum Rege Poloniae initas prorogârunt, ut tantò potentius iis, quos hostes judicaverant, imminerent. (qqq) Philippus Macedo (rrr) id adeò non ignoravit, ut quædam bella, dactione interpositâ, componeret, ut alios faciliùs aggrediretur, & gloriosius vinceret.

(ccc) *Cæsar l. 3. cit. sup. loc. (ddd) H 5. Rom. Antiq. (eee) Liv. V. 32. ex recens. Cl. Gronov. (fff.) Id. I. 15. Dionys. H. 6. qui affirmat, conditiones inittæ hujus in centum annos pactiois, autoritate publica, in columna incisas fuisse. (ggg) Inducias hæc vulgò Treugas appellare solent; eaqve ut instar pacis habentur, ita multo majori periculo violentur. Fortasse hic non ineptè distinguas inter inducias longiores, & longissimas. Illæ paci similes, non cum pace cædem sunt. Longissima parum à pace distant, quales sunt istæ 100. annorum. Eodem modo inducias licebit dicere, brevissimas, quæ in dies aliquot: breviores, quæ in septimanam; breves, quæ in annum, aut, quod non nimis excedit, spatium panguntur. (bbb) *Liv. VII. 20. (iii) Conf. quæ de hoc Magnanimo Principe alibi ad Romul. D. Præses dixit. (kkk) Tom. III. Histor. eor. quæ incid. in Imp. Ferd. I. p. 22. 83. (lll) Imit. Vellej. l. 2. Ubi de Augusto Imperat. loquitur, cujus laudes aliquis Rittersbusius, aut Bœchnerus melius exponat, atque ego. Illius speculum Principis, civiliter boni, ad Sereniss. Et. nostrum Job. Georg. I. anno 1612 scriptum; hujus panegyricus, qualis fuerit, testatum faciet. Sed non opus est verbis, ubi rerum testimonia, facinora, victoria in promptu sunt. Idque latius persequetur D. Præses in Historia Saxonum. Interim conf. de ej. induc. aliquid infra. (mmm) Linck. in Chronol. & Summi ingenii viri, meritorumque in Rempublicam literariam nomine laudatissimus**

mius

mius D. D. Aegid. Strauch. in compend. hist. Sleidan. p. 232. Taliam quo-
que exempla in historia Polonica suppetunt. Vinum dabimus ex Mart.
Cromer. Rex. Pol. Tom. II. p. 639. edit. Basil. qui induciarum cum Duci-
bus Silesis Henrico Glogoviensi, Steinaviensi & Conrado secundo Ole-
snicensi & Cossensi pactarum meminit. Conditio, quam ferebat, hæc
erat, ut prædicti Duces Calisiam venirent ad Regem, cum eo de exortis
litibus damnis quo datis transactaturi. Sed de his induciis conditiona-
libus ageramus infra. Alias belli Prussici inducias memorat Luc. de Lin-
da, vel ideo minime obliviscendas, quod æterna eas pax exceperit. pag.
m. 953. in Ser. Reg. Polon. quod postrem. exempl. conf. cum (ccc). Ut
alios aliarum induciarum scriptores consultò prætereamus: Si solum
memoraverimus Job. Meursium, qui de Induciis libros prudentia refer-
tissimos conscripsit, de quo præclare judic. antem videas Celeberr. Con-
ring. de civil. prudent. cap. 14. p. 232. (nun) Hanc
enim Hispanorum esse artem, ut per religiosos interpretes cum exteris a-
gant, vel quod ii specie pietatis præ reliquis arcana regere, vel sumptibus
parcius uti possint, jam diu exploratum est. Huc conf. auct. de Judic.
inter gent. P. II. p. 236. Sic ut paulò diversa componamus, non ita pri-
dem Serenissimus Rex Galliæ legationem fecialem mandavit Archiepi-
scopo Ambrunnensi, qui summæ pietatis obtentu proficetur, se, si per justi-
tiam & legitimas Regis sui præensiones liceat, pacis esse cupidissimum,
causatus etiam, si fas esset, se sanguine suo superfuso altari (im Vellej. II.
de Cinna loquentis) in quo sibi à Deo pacis auctore character pacis &
concordiæ sit impressus, spiritum malle reddere, quàm belli materiam a-
lere. Nescio verò, an falli Lipsium hic oporteat, dum Solem quæmpi-
am ab occidente surgentem præ sagire ausus fuit. De constant. l. 16. Sed
id hoc loco alienum est; videamus igitur de sacerdotum insapiendis se-
ditionibus utilitate. Verum de eâ disseruit Im Hoff Singul. Polit. R.
S. XV. huc conf. Gockel. Cap. XX. de Legat. p. 918. Quo etiam pertinet,
ipsum invictissimi Imperatoris nostri Leopoldi exemplum, nuper Archie-
piscopum Salisburgensem principalem commissorem curatorem
in Comitibus Ratisponensibus designantis. Ceteroquin ideo
trahi non debet, ut Clerici ac præsules sibi in res seculi, aut potestates ci-
viles jure quoddam arrogent. Huc Conf. E. Gock. c. 19. de pac. Id jam
olim Illustrissimo Hassiæ Landgravio VVilhelmo observatum esse, docu-
mento epistolæ est, ad Ser. Sax. El. data, quæ extat ap. Tbuan. l. 76. quo

B a

conf

conf. Polyhistor sine exemplo maximus Jo. Andr. Bos. Ex Histor de Pontif. Max. Ro. Vet. c. 4. tb. 7. Meliores his fuerunt Veterum nullo revelati Dei sensu imbutorum Pontifices, qui privati semper, nunquam in imperio fuerunt. (ooo) Tom. II. Germ. rer. à Nob. Nob. Marq. Freb. 235. Huc conf. Cl. Forstner. Not. Polit. ad Corn. Tacit. p. 88. Venetis tamen ex alia causa fœdera & pacem cum Turcis inita salutaria esse, idem rectè docet in Omiss. lib. sing. pag. 28. 29. Eò spectant, quæ Renat. de Lusingâ hac de materia nuper utilisimè differuit. (ppp) Hoc Hispanis usu probatum esse refert Boxhorn. Inst. Polit. quarum limatiorem curam G. Hornio, doctiss. Polyhistori debemus. (qqq) Auct. epit. rer. Germ. ad ann. 1635. (rrr) Justin. l. VII. 6.

§. 17. Quamobrem facilè est colligere, in pangendis induciis cauto opus esse maximè, ut legi prudentiæ cedat lex humanitatis, (sss) prudentiæ (ttt) serviant arcana domi nationis; hæc suffulciat lex justitiæ, (uuu) justitiam temperet respectus publicæ utilitatis, publicam denique utilitatem nihil vincere audeat. Qui igitur injusta bella confiârunt, bello ut subigantur, meruisse se, admonendi sunt. Cùm qui semel nocuerit, semper, si data occasio fuerit, nocere velle intelligatur. Tùm verò præstat cautè injuriam vitare, quàm per nimiam lenitatem accipere, & spe impunitatis fraudes ac malitiam quorundam fovere. Certè nusquam tuta est fides, pactorumque religio ad cò hodiernis moribus exolescit, ut, si exempla justitiæ legem misericordiæ ponant, vix avaritia cohiberi, aut iniqua bella possint bella passim compesci. vv vv vv)

(sss) Humanitatis est nihil denegare petentibus, & tamen aliquando utile est, aut nullius rei facere copiam, aut excindere plerasque gentes, aut earum libertatem penitus opprimere. Quo conf. præf. libr. singular. de Vet. Germ. prærens. Ut maximè igitur graviter differat Freinsheim. nec vincula humanitatis nec fas naturæ rumpendum, nec Dei in hac parte decreta violanda esse; tamen id & prudentiam poscere & cautionem exigere videtur. Immotæ equidem Dei sunt decreta, si decreta sunt, si decreta animo rectè metimur, si accuratè assequimur, si denique decreta in patrocinium injustitiæ non fingimus. Est sibi DEUS lex, & nobis regula, gentes, si à sacris ipsius institutis & religione pactorum abhorruerint, aut suppliciis, aut excidiis alturus. Similiter sanctum naturæ fas est. Sed non committendum est, ut per fas deci-

decipiamur. Multi juris nomen laudant, multi fas appellant, ut rem eo magis delectentur. Tum verò nec uno se habet modo illud fas, quod vel precipiendi, vel permittendi nomine se offert. Quod si confundas, calum terra miscebis. Sed & multum damus humanitati, dum modo & nobis expediat, & non pingat fucata quãdam specie crudelitatem. Nam ut fidẽ multi dant, pauci servant, ita & humanitatẽ plurimi promittunt, qui sibi quaestiosa, aliis exitiosa consilia agitant. Erit inter exẽpla Cromwellus, qui in cumitisimi Regis Caroli I. subvertendi causas quaereret, preces pro salute & felicitate ejus allegare non erubuit parricida pessimus, & fortunã melior, quam jure. Vid. Bateus el. mot. nuper in Angl. part. I. & Peller. pol. scelerat. cap. 9. Addit. Scilicet premere infestindicia animi, eorũ inter machinationes præcipua ars est, qui & incautos opprimere, & innocentes è medio tollere student. Huc pertinet illa Job. Baptista Lencii observat. Pollit. quæ III. Forstneri ansam optimi consilii iudicii quæ dedit. Ut proinde nisi prudentia omnibus rebus intersit, non facile inter bona & mala distinguas, nec quæ recta sunt, rectè exquaris. (iii) Rectè hoc monuit Vercingetorix ap. Cas. prodesse aliquando affirmans, si summa diligentia & prudentia summa imperii severitas addatur (uuu) Rectè in hanc rem sensit Craterus apud Curt. VI. quando suavit, magna facinora ausos (maximum verò facinorum est, injusta bella movere) veniam non posse mutari, quique misericordiam consumpserint, amplius sperare non possent. (vvvv) Hanc ob causam Pop. Romanus vel minimam bellandi occasionem adeptus, non prius ab armis destitit, quam hostis vires omni ex parte prostravisset. Exemplum Perseus exhibet, in quo III. Monarchia spiritum, quem in Alex. M. acceperat, miserè reddidit. De quo vid. libr. Præter. Imp. Illustrium Præsid.

S. 17. Verum ratio iterum hic, quæ agas, definiat, oportet. Cum enim sæpe accidat, ut, qui sperare nihil possunt, rerum molem, cui impares sunt, fato permittant, ac per ignes ferumque id petant, quod præcibus non possunt (quandoquidem desperatio magnum sæpè ad honestè moriendum incitamentum fuit (xxx) consultum esse iudicamus, ut Princeps salutẽ Reipublicæ tueatur, jam ut prudens, ne dolis circumveniatur; jam ut fortis, ne bellorum pro Rep. gerendorum pericula extimescat. Tum affiniat, ut non magis sit misericors, quam justus recordatus, imperia primum armis, quæ sita, armis tenenda esse. (yyy) Igitur pro re nata utilis fuerit, nec planè

inducias negare, nec tamen concedere, ut longiores sint, ne hostis tantâ libertate abutatur. Sanè Buravi hodieqve ignavas Juduciarum moras detestantur, & se nimis fuisse liberales, qveruntur, serò oxpendentes, breviori temporis spatio initam illam cum Rege Hispaniarum pactionem circumscribendam, (zzz) Nec Turcæ (aaa) alio consilio sua moderantur arcana, optimè sibi conscii, continua bella etiam timidis animum addere paulò verò intermissa, & induciis quasi interrupta, ut generosi quoque animorum impetus relangvescant facilè efficere. Nec falli eos, tristis sæpe experientia non sine magno omnium dolore approbavit. Est igitur certum Induciis tempus constituendum, sed non nimis longum, ne hosti opportunum, nobis inutile atqve exitiosum fiat. Utendum enim est fortunâ, cum indulget, nec ad nutum labefactati hostis, cursus victoriæ abrumpendus. Hæ igitur partes Principi à Deo Immortali datæ sunt, ut timeat: hoc decus accepit, ut caveat, ut defendat: hanc spartam ornet: hanc dignitatem tueatur. Et erit mihi PRINCEPS. (bbbb)

(xxx) Sic Cesar magis consuetudine quam hostium merito benevolum, se exhibuit. l. 2. de Bell. Gall. Scilicet rectè olim Phlippus dixit, spem gratiæ citò abrumpere, ad bellum civile properantium esse. Curt. X. (yyy) Hanc ob causam Vellejus Pansa & H:rii consilia laudavit, quòd quod ita suassisset Gajo Cesari l. 2. hist. Eodemq; modo Augustus, temporum callidissimus. Mæcenatis consilium probare maluit, quàm Agrippa, quorum ille principatum armis partum retinendum; hic Po. Romano reddendum esse censuerat. Conf. Stirn. tit. 3. de Leg. Reg. Nomoth. (zzz) Forstner. hanc ob causam, persto, inquit, firmus in eo, plus Hispaniæ Regem contra fœderatos Batavos duodecennalibus induciis, quàm quadraginta annorum bellis profecisse. Omiff. ad Tac. lib. sing. p. 8. Et rectè non nemo apud Abroh. Golnitz. Georg p. 195. ait Nocuere olim minus (Batavis) ignave induciarum moræ, & quantum nocueriat, sensere, ut nuuc detestentur. Consentit Summus Orator Batavus, duus ait, continuum Batavorum cum Hispanis, Bellum duodecim annorum otio semel malè dilatum fuisse, ut majus & atrocius resurgeret. Orat. V. de Belg. pace. conf. id disq. Polit. cas. 4. & Trut. Stal. Europ. ubi pleraque ad hoc institutum attinentia invenias. (aaaa) Forstn. Polit. ad Tacit. p. 38. Hinc rectè Campanella. Magnum, inquit, pruden-

dentia argumentum est, vicinos in armis non diu detinere, ne exerci-
tati & strenui evadant. Id observari, fortasse profuisset Septentrio-
ni. De Monarch. Hispc. 27. Nec à Rege prudente alienum est, ut moram
subinde magis, quàm bellum metuat, ut bene ex Liv. cit. Lips. l. 6. c. 7. pr.
(bbbb) Nempe Magnatum hic Symbolum sit: Fallimur opinione. Quod
exposuimus in exercitat. Moral. ad Saaved. Symb: Polit 46.

§. 18. Nunc demum idoneum mihi visum explicare, quæ cu-
râ atque circumspèctione salutares induciarum leges rectè inean-
tur. U quidem optandum nobis esset, ut tantum spatii suppeteret,
quantum argumnti. Nihilominus, ut eo, quo cœpimus, transcur-
su omnia exponamus; ex aliis necessarium ducimus, ut nullæ pan-
gantur induciæ, nisi evidens nostrarû partiû utilitas subesse. depre-
hendatur De hinc maturè caveatur, ne inducias petens, specie amir-
citæ dolos intendat, aut prætextu calamitatis, causas opprimendi
comminificatur. Si liceret exemplis rursus institutum interpellare,
ostenderemus facilè plures fuisse, quibus nulla religio fuit, fœdera
militaria utilitare, non fide sancire. Talis perfidiæ damnati sunt
Masilienses, (cccc) qui induciis per scelus violatis, Romanorum pie-
tati illuserant. Nec melior Vejentium (dddd) fides fuit, quibus jus-
jurandum, quo Romulo obstricti fuerant, adeò non fuit curæ, ut
eo etiam fraudes atque scelus tegere non erubescerent. Sed nemo
erit, quem fugiat barbaræ perfidiæ exemplum. Nam tametî Turca
superiori tempore inducias cum Hungaris ad annum usque 1662.
duraturas pepigerat, tamen eas contra conventorum fidem, & con-
tra ipsum fas gentium, impia levitate rescidit, & quam sanctè pa-
ctiones habeat, nimis manifestum documentum posteris dedit, &
quæ cautione Sacratiss. Imperatori nostro Leopoldo in hac parte
opus sit, admonuit, quem anno 1664. novas cum Mahumete IV. fe-
cisse inducias accepimus.

(cccc) Cas. l. 1. B. Gall. (dddd) Dionys. & Liv. sup cit. loc.

§. 19. Tum verò expendatur, an pactis induciis, hostis, ad pristi-
nam redire potentiam possit. (eeee) Huc pertinet, ut non modo jure-
jurando hostium fides devinciatur, sed obfides etiam postulentur,
& finitimi (ffff) per quos ut plurimum conciliari fœdera solent, fi-
dem suam interponere jubeantur. Ad hæc eorum, qui inducias
pangunt, salutis, publicæ fidei diplomate, (gggg) aut co-
dicillis ac tabulis ad eam rem factis caveatur. Nec omiserim id Prin-
cipi

cipi meo semper in aurem dicere: nemini ad desperationem dan-
dam esse occasionem. Nam & hæc pessimis sæpe initium fuit sa-
lutis, & majoris spei occasio, & multos ad res impiè audendas
stimulavit. Qui enim nihil potest sperare, desperat nihil, ex mente
Veteris Tragœdi. Proinde mirari subit Romanos, præ cæteris gna-
ros, quando aut arma capebenda, aut intermitteuda essent. Nec dif-
fiteri hoc potuit Asdrubal, qui eos plus parcendos victis quàm vin-
cendo, imperium auxisse affirmavit. (bbbh) Eopse tamen nolim in-
ducias utilitati hostium servire, monuisse contentus, rationibus,
quas prudentia suggesserit, omnia hæc esse definienda, ut ne quid
nimis fiat, aut parùm. Multo minus negligendum est, ut, simulatque
de Induciis conventum est, eo majori curâ de acriter mox instau-
rando bello cogitetur, & militi de comœatu, missilibus, tormen-
tis & pyrio pulvere abundè provideatur. (iiii) Præterea in eo clabo-
randum, ut hostibus tuto quidem eundi & redeundi potestas con-
cedatur, (kkkk) sed eâ lege, ut nec in castra, nec in munitissimas
Urbes admittantur. Enimverò prodita legas exempla eorum, qui
sancto Induciarum jure ab usi, hostes spe securitatis deceptos im-
mane quantum ludificati sunt. Id cum Selgenses, ut par erat, non
observarent, parùm ab exitio abfuerunt. (llll) Illud quoque ex An-
nalibus Teutonicis superiorum temporum constat, equites Cata-
phractos Gongazæ, Ducis Navarrensis præsidia in oppido Charit-
um disposita, per speciem nescio cuius benevolentia oppresisse.
mmmm) Nec dubitavit Philippus prætextu induciarum hostis con-
silia eludere, & speciosum fraudibus titulum præferre, curam mi-
litum sepeliendorum, aut fugiendi capere occasionem. (nnnn) Pro-
pria verò hæc Romanorum laus fuit, quibus pacta etiam cum Bar-
baris inita (oooo) sancta semper fuisse, adnadvertamus licet. Proin-
de etiam factis cum Porsenna induciis, hostes ad ludos Circenses in
urbem admiserunt (pppp) Sed neque hic alienum foret, ediffere, quo-
modo inducias petentibus certæ sint ferendæ conditiones. Id præ
reliquis fœderatis Batavia ordinibus observatum est, qui prius de
induciis agere noluerunt, quàm Rex Hispania & Archiduces Au-
stria juri suo, quod in eos prætendebant, renunciaffent (qqqq) Imò
& curæ esse debet, inducias concessuris, ut vel pecuniâ hostibus re-
manditur, vel certa earundem arrha cõstituatür, ne temerè benefi-
cium

cium tribuisse videamur. Quanto enim id usui sit, vel ipsis Turcis jam diu compertum est. (rrrr)

(cccc) Quo quidem casu aut extremis malis extrema remedia adhibenda, aut inducie exigui temporis, quò hostis vix habeat facultatem colligendi vires, sunt concedenda. (ffff) Cum enim ex dignitate belligerantium sit, per alios inducias conciliari, ut fama, cujus magnum in bello momentum est, utring, sibi consulant, ac neuter eorum tam expectasse inducias, quam consensisse in eas videatur: Justum est, eorum interponi fidem, qui hanc sibi delegari curam passisunt. (gggg) Tales fidei publicæ tabulas supra dedimus ex Thucyd. & Scriptor. German. (bbbb) Liv. XXX. 42. Hunc peccavit Froto, Rex Dania, quem Inducias contra jus fasque simpliciter abnuisse, refert Crantzius. (iiii) Rectè Boxborn. noster ait, fœdera militaria non aliter, ac bella, debere estimari, quia per fœdera hostes in se grassentur, licet sine armis. (kkkk) Vulgò commeatus dicitur, quo sensu etiam Justinus & boni auctores hac voce uti consueverunt. Estque licentia ad tutò eundem & redeundum certis personis concessa. Eam ob causam jus commeatus semel concessum exiguit, ut præstentur itinerum damna. Id enim fieri debere jus gentium dicit, ratio sana suggerit, jubet necessitas, populorum deniq, cordatorum mores confirmant. Huc pertinent literæ commeatus, (illustrius Giesbertus de Wit. in Orat. ad viduam Joan. IV. Regis Lusitaniae habit. syngraphum liberi abitus dixit elegantissimè,) quarum jure denegatarum exemplum in Rege Daniae reperias, qui tales legatis Pii IV. Pontificis idèò non concessit, quod ab ipso nec auditus nec convictus, pro heretico haberetur. Stirn. Nomotbes. tit. XII. (lll) Polyb. l. V. (mmmm) Tom. 3. rer. gest. sub imp. Maximilian. p. m. 2526. (nnnn) Liv. XXXI. 38. (oooo) Hujus rei exemplum præbuit Josua, qui & si totum reipubl. Israelicæ Dei præcepto se dederat, tamen ut fœdas cum Gabaonitis ietum rumpe- ret, nec verbis commoveri speciosis, nec ulla persuaderi ratione potuit. Huc conf. cap. Jos. IX. (pppp) Eoq, ludivro Circensi eò impensius duces & juvenes deletabantur, quòd ad usum belli tractu temporum verteretur. Liv. XLIV. 9. (qqqq) Huc spectant, quæ disserit auct. de jud. inter Gent. part. 2. s. 7. q. 7. (rrrr) Sic Legatus Turc. Imperatoris à Maximiliano flagitavit, ut pro arrha induciarum quotannis tricena millia solidorum (ducatorum) penderet. Tom. III. eorum quæ incid. in gubernat. Ferdinand. I. p. 2090.

D

CAPUT

CAPUT II.

§. I. Superfunt monita quædam, nec inutilia, & præfenti loco per opportuna, vel eam ob causam dictis subjungenda, quod aut ad superiorum explicationem pertinere, aut prudentiæ civilis interesse nobis videantur. Ubi omnium primò venire in disquisitionem posset; an, dum de pangendis induciis agitur, omnes bellorum actus simpliciter intermittere sit consultum, ut tanto facilius salubri huic pacto præparentur dissidentium animi? Autor Secretorum, quæ vocat, Ottomannicorum, (a) hoc suadebit omninò, qui inter causas belli cum Turcis continuati id refert, quod Maximilianus per illud tempus, quo de pace cõponenda tractatum fuerat, Albam Regalem insidiis occupasset, cum iis rebus factum fuerit, ut Turca ne audire quidem ulla faciendæ pacis consilia voluerit. Verum in hac causa aliter de jure, ac de prudentiæ lege, erit existimandum. Multa facere per fas gentium licet, quæ facere, prudentiæ vetant præcepta. Notum alioqui publicè est, Batavos (b) nuper summo belli jure Classem Britannicam tunc afflixisse maximè, cum Bredam convenissent Legati de pace revocanda acturi. Rectè Summus Boxhornius, (c) Ante initum, inquit, fœdus hostilia consilia esse debent; post initum amica conspiratio. Enimverò, quamdiu nondum facta pactio est, tamdiu id integrum erit; cum nisi hæc præcesserit, nulla contrahi obligatio, nulla injici animo religio, nullum connecti juris vinculum possit, quod te vel adstringat, vel intra certos limites, quales conventorum sunt, coërceat. Cautio ergò hic opus est. Quanquam belli fortuna attrito id vix svaserim, nisi evidens appareat utilitas, qua ita pristina sarcire damna, acceptasque pensare clades possit, ut induciis superseedere in posterum liceat. Illi verò cui prosperè bellum cessit, eò hoc facere consultius est, quòd victorias continuare, nullum jus armorum, nullum fas gentium, nulla pietas prohibeat.

(a) cap. 68. edit. anno 1620. lingua vernacula. (b) Id & publica acta non ita pridem, & novi Belgarum annales dilucidè testantur. Britanni enim cum Belgas pacis avidissimos esse cognovissent, nil ab iis periculi imminere posse, justo confidentiùs censuerunt. Sed dum ita seu incauti, sive securi agunt, magnam & classis suæ & existimationis publicæ jacturam faci-

faciunt, posteris documento futuri, nunquam magis sollicitum requiri partium dissidentium animum, quam cum de componendis bellorum dissidiis laboratur. (c) *Inst. Polit. l. 1. cap. 13.*

§. 2. His consequens est, ut pacturos inducias moneamus, ad vires hostium advertant animum, consideraturi, quantum ab illis sibi sit timendum. Nam tametsi neminem lateat, inducias jure gentium concedi, quòd & bella gerentium utilitati infervant, & ratione naturali nitantur, & tacita cultiorum gentium consensione approbatæ esse intelligantur. (d) Tamen accidere potest, ut quemadmodum circumstantiæ & rerum agendarum occasiones variant, ita non cuivis concedi induciæ debeant. Quid igitur, quæso, superiori tempore adegit Batavos, ut cum Hispanis in inducias consentirent? Sanè jus gentium ut cum jure imperii concilietur, alterum cedere alteri debet. Facile autè augurari Batavis licebat, hostes per otia induciarum & collecturos magis vires, & iis elapsis, acrius instauraturos esse bellum. Non dicam, quomodo expeditionis Indiæ per id tempus stiterint plurima. Subit hic recordari consilii à Rege Galliæ hoc anno suscepti, inducias, quas Hispani petebant, nec simpliciter repudiaturo, nec tamen sine cautione recepturo. Nimirum Christianissimi Regis arcanum erat, prius non admittere inducias, quàm Hispani fidem dedissent, in justam & sibi honorificam, & à postulatis non omninò alienam pacem consensuros. (e) Rectè prudentiæ consultissimus Boxhornius svadet, inducias facturum intelligere debere, & quantum differat sibi, & quantum interea temporis hostis possit exequi. Omnes, inquit, intutæ induciæ sunt, post quas denuò & atrocius exoritur bellum, cum belliciantum sint medicamenta. Intempestivæ etiam induciæ illis gentibus sunt, quæ hætenus felices, earum ratione suæ, tantum cursum sistunt felicitatis (f) Nec tamen negaverim, sæpe quasi præludia pacis esse, & utile restaurandæ concordiæ instrumentum. [g] Prudentibus ergò hæc dicta sunt, quorum interest scire, & quid expediat sibi, & quidnam quadret ad præsens. Hoc nil cum simplicitate, nil cum stoliditate commune habet.

(d) *Exigente utilitate publica, induciarum hoc sanctissimum institutum cæpisse, manifestum est, quod & per eas alterius calamitati*

D. 2

sub.

subveniat, & devictorum miseria consulatur. Tali pacto Vologese
petisse inducias testis est Tacit. Annal. XV p. 268. Nam licet eas nec
natura precipiat, nec prohibeat; tamen ab eo tempore, quo bella geri
ceperunt, omitti non possunt; quandoquidem nec summo semper uti
jure expedit, nec omnem denegare misericordiam, pius videtur, nec
alterius procurare excidium, justum apparet; præcipue si & faciendæ
reconciliationis, & pensandorum belli sumptuum non planè nulla spes
affulgeat. Itaq; & consilia & rationes omnes ad humanitatem, quoad e-
jus fieri potest, referant Principes, & quod ipsi experere rebus adversis
possunt, secundis nemini denegent, Serenissimi Electoris Divi Job. Ge-
orgii I. exemplum imitaturi, qui & concessit, & accepit inducias, ut ex
Tricennalis belli monumentis, quibus ejus immortales virtutes & ad æ-
ternam posteritatis memoriam insignes, conditæ sunt, clarissimè appa-
ret. Ceterum quàm sanctè armistitium habuerit, quàm religiosè induci-
as coluerit, vel ex literis anno 1647. 6. Nov. ad præfectum militiæ Sve-
vicæ datis colligere est. Quæ cum præter alia, publicis inserta sint anna-
libus, frustra Principem omni laude majorem, laudare ingredior. (e)
Pax, ad quam digitum hic intendo, hoc anno inter Sereniss. Galliæ &
Hispaniæ Reges coaluit. Quæ si fortasse non utilis Hispano, tamen civib;g
Belgii non nisi pace florentibus salutaris, Cesari invictissimo subinde ex-
posita, Illustrissimis Sacri imperii Senatoribus accepta, Gloriosissimo Ele-
ctori nostro Johanni Georgio II. publico letitiæ argumento inter tor-
mentorum fragores tympanorumq; strepitus solennia mereri augustissi-
ma visa est. Nimirum hæc summi Principis pietas est, quam & ætonitè
miratur terrarum orbis, nec, nisi ipsa malitia criminatur. Ut vel eo so-
lum nomine (quis enim reliquas augustissimas virtutes percenseat) di-
gnus fuerit, cui Deus immortalis & Cesarum eligendorum arbitrium
daret, & excelssimum in Sacratissimo Imperii Senatorum Concilio fa-
stigium tribueret. Nec audaculus ille & personatus Prosopographus,
Waremundus Sincerus, tanti & tam augusti Principis tacere laudes po-
tuit. Majestatem, inquit, ut decet, veneratur imperatoriam; Vicinita-
te innoxia gratus est Principibus. (f) Hæc innuere mihi videtur Hornius
O. P. part. 2. sin. Gustavus VVrangell, inquit, tum feliciter in Austriam
& Bavariam irrupisset, ac Cesareanos passim debilitasset, primò ad in-
ducias; deinde ad pacem rem deduxit. Huc spectant inducia Mazari-
rini,

*vinii, summi nuper in Gallia sanctioris consilii, arcanonumq; imperii
administri, qui eodem penè instituto paci prolusit.*

§. 3. Hic etiam, nisi ea de re jam antea aliquid monitum esset, expediendum foret, an ei, à quo inducias pacisci constitutum alteri, dari obsides conveniat? Quod fieri oportere, & ratio vadet securitatis, & infinita ostendunt exempla. Talem in modum Elector Mauritius (h) cujus cælo receptus animus, virtutis in terris æterna memoria est, Magdeburgensibus, vadibus nomine Cæsaris datis, inducias conservaturum se, confirmavit. (i) Quale tamen hic latuerit arcanum, neminem prudentiorum fugit. Similiter & Romanos dedisse obsides, jam supra est monitum. Sed ea obsidum datio non eò valet, ut à religione sacramenti & data fide liberet. (k) Interim de Induciis inter Ducem Albanum & Pontificem initis scribit Natalis Comes, (l) ad captionem ac fraudes comparatas fuisse. Neq; inquit, ullæ ferè sunt induciæ fieri solitæ, nisi ad fallacias, cum modò fiant ad prodiones commodius instruendas, modò ad resumendas vires, ut promptiores paratioresq; possunt insurgere. Quò Lyfandri refert facinus, causantis, à se dierum, non noctium pactas fuisse inducias. Eoq; spectant induciæ ad exitium penè Mediolanensium pactæ, quas Lib. VI. H. Fl. memorat Scriptor Florentinus. Hoc arcanum Protonis, Regis Daniæ exposuit nobis Alb. Cranzius l. Vandal. IX. Eumq; imitatione expressit Henricus IV. Rex Galliæ, à rerum, quas gessit, incredibili fama Magnus appellatus, qui ne hosti, Sabaudia Ducis, spatium daret colligendarum virium, inducias, quibus sæpe alii pertinaciam acceperat denegavit, prout doctissimus rerum civilium Joannes Schmidius obs. ad diss. V. Boxhorn ex Pet. Matt. refert. Nec omniferim huc referre, Pharaonem, etiam pactis induciis, filium Rhadamistum (cujus elegantem cum Solimanno Turcarum Imperatore, comparisonem exhibet Annibal Scotus ad Tac. Annal. XII. p. 472.) monuisse, obsidionem, qua per religionem conventorum decedendum fuerat, continuaret, & oppugnationem Castellum Mithradatici acceleraret. Haud diverlum fortasse Mefchorum Imperatoris institutum est, quem vergentis hujus anni mense cum Tartaris & Cosacis inducias pacturum, exactorum

monumentis publicis accepimus. Sed ut iis hæcenus defuit successus, ita clades alteri parti certè non defuit. Affertur quoque Turcam hoc tempore (si vera tamen fama est) consilia induciarum cum Veneta Rep. pangendarum agitare. Quæ quò spectèt, nemo non cordatiorum intelligit facilè. Verum enim verò à pravo & vitioso quorundam more ad rem ipsam summoventam, ineptus sis, si colligas. Quid? quòd ea ratione nulla societas, nullum probandum fœdus esset. Monebit, opinor, Machiavellus, inducias à Nicolao Piccinino, ducis sui nomine factas, primò initia, mox firmamenta pacis fuisse, l. VI. H. Fl. Igitur cum laudamus inducias, prudentibus earum committi iudicium volumus, qui recta versare consilia, & salutare publicarum rerum inire rationes possunt. Tum verò Comes iste Venetus ut aliàs iudice Arumæo (m) parùm dextrè iudicat, ita perperam induciis imputat, quod Pontificis perfidiæ imputatum oportuit. Fece- rant Carolus V. & Henricus II. Gallia Rex inducias. Uterq; ser- vaturum se, sponderant. Sed regiam fidem pontificius astus mutavit, dicam, an vicit. Hortatur, rumpat inducias, quibus non nisi insidias ipsi structas intelligat. (n) Imo præclarum hoc Pontificis facinus est, unde non parum turpitudinis ad purpuratos redundat patres. Scelus erat, nulla victima expiandum, nulla unda eluendum, cum Uladislao ad violandas inducias dux at- que auctor esset. (o) Nam quis eum in rebus seculi dedit iudicem? Quis arbitrum negotiorum civilium constituit? ineptioris, in- certum, an superbioris ingenii argumentum fuit, cum pacem in augustis Comitiiis factam, habere ratam nollet. (p) Nimirum su- mit sibi, quæ non habet, rapit, quæ Deus odit, Principes aver- santur.

(h) *Invehitur in eum Comes Venetus, Campanella, & omnes, qui studio partium ducuntur, digni, qui in conspectu publico erubescant. Sed erubescunt. Tam efficax est veritas. Salva igitur res est. Afferit ejus laudem atque immortalem gloriam Frid. Hortleder, & natus vindicã de Domus Saxonice existimationi Joh. Sleidanus, elegantissimus inter Germanos Historicus, iudice Hortled. & Bæcl. in Museo. (i) Tom. II. Gest. Carol. V. (k) Nam obsides sunt quasi accessiones quadam, quibus non tollitur, sed firmatur obligatio princeps. Id si libet, contendas licee*

cum fidejussione, quæ ad cavendum efficacius principali accedere obligationi solet. Huc conf. *Ayala* & tr. de jud. inter gent. p. 448. (l) *Histor. Univ. sui temp. l. 10. ad A. C. 1556. (m) ad A. B. d. 6. d. 7.* Huic suffragatur *Erid. Hortlederus* in disp. *Jurid. Politic. pro defens. Patr. libertatis & pac. p. 11. quæ extat in Pol. Imperial. Goldasti part. XXXI. p. 1375.* Simile alibi de Lazio judicium Præses dedit, cum institutum de præens. *Cimbrorum & Teutob. libro singulari prosequeretur. (n)* Sic Legatus Pontificius ait in regio confessu. Quod si quis inducias mihi objecerit, ego longè bellum esse anteferendum bujusmodi insidiosis induciis contēderim, quæ multò magis, quàm apertum bellum sunt periculosa. His non multò post subjicit, probabilem iam defensionis Ecclesie occasionem oblatam esse, polliceturque, Pontificem auxilia summisurum. Hem præcarum monitorem: hem tyrannidis machinatorem, & perfidia instigatorem. De hac tyrannide præclarissimè vir Summus & de studiis cum divini, tum humani juris, omnisque prudentiæ immortaliter meritus D. *Caspar Zieglerus, Patronus, Hospes, Præceptor* submissè semper honorandus latestimè in *Notis ad jura Canonum publicè exposuit. (o) vid. tract. sub tit. Turcar. art. & arm. ubi allegat autor, Julianum Purpuratorum Pontificis præcipuum ferè his argumentis ad persuadendum esse usum. Non debere eos iæti fœderis pœnitere, qui à Grecis ad novam expeditionem invitentur. Sacramenti vinculum, quo Turcis obstringantur, rumpi debere tanquam infidelium: iusjurandum illud contra Christiana Societatis incrementa editum nullavi obligandi præditum esse: tum nec inconsultis fratribus, & invito Pontifice cum barbaro hoste sanciri fœdus posse. Leges servari debere usque ad aras. Præferrent igitur nomen sanctissimi Patris amicitie pessimi hostis, & quanto cyùs ad delendum Turcam properarent. Interesse hoc Christiani orbis, & fore ex dignitate Regis. Suppetere milites rerum bellicarum peritissimos: à tergo munitissimas civitates relicurum, à fronte omnia victoris futura. Tormentorum, glandium, armaturæ satis esse. Principes quoq; affuturos, de cōmeatu & stipendiis una opem provisuros. Præstare deniq; quidvis facere, quàm Turcarum libidini, feritati, avaritiæ inservire, & committere, ut latius Ottomannica superstitio grassetur. Pugnaturum Regem, pro communi Christianorum salute, pro eternitate regni, pro securitate publica, pro aris & focis, pro diis penatibus, libertate & honore*

Unga

Ungaria, pro legibus & libertate Græcia, pro liberis deniq; & conjugibus, quibus, Rege vita functo, à Barbaro multa pericula imminant. Facundè tacis, si satis justè. Nobis sententiam Purpurati verbis iis proferre libuit, quæ locum res ipsa suggerit. (p) Nimirum sanctio illa Westphalica anno 1648. facta, tam male habuit pontificem, ut ad ratam habendam nullis adduci rationibus voluerit. Quam dum irritam pronuntiaret, omnibus ludibrio fuit. Nec immeritò, quod bonis vicibus contra obtestaretur; primò quidem Innocentius X. per interpretem Fabium Chisium. Deinde hic sub nomine Alexandri VII. quod in locum Pontificis inaugurato impositum fuit, per internuncium Scipionem de Comitibus nullam declaravit Pacem Augustam. Sed pretium non tulerunt aliud, quàm aut impudentiæ labem, aut notam ineptiorum. De illo festivè invictissimus & augustissimus Divus Imperator Ferdinand. III. Hæbel tempo, Signor Nuntio il Papa, perche Donna Olympia gli rissa il capo per farlo dormire. Vid. descript. Vit. Olymp. Mald. p. 146. 147. Epistola, quæ prædictam sanctionem irritam pronuntiat, & iniquam, extat in scripto, cui titulus est, Syllog. Orb. Terr. Practic. anno 1665. Hamburg. edit. Sed hæc atq; talia ex actis temporum publicis non possunt non constare.

§. 4. Sed nunc unum præferunt induciæ ingenium. Aliæ fiunt in rem, aliæ in personam. Hæ cum persona extingvuntur pacifcente. At multò secus illæ se habent, quales fuerunt Romanorum, inducias sine mentione personæ in centum aut plures annos pacifcentium. Si verò versetur in dubio, notione rei, an personæ definiatur pactum. Judicandum erit ex verbis formula pacti comprehensis, quali illâ sensu veniant, quiq; germanus vocum sit significatus. Dehinc pro diverso regnorum rerumq; publicarum statu, vel pro re, vel pro persona præsumitur. (q) Sunt etiam, qui doceant, inducias alias expressâ, alias tacitâ conventionione initas intelligi. Verùm hujusmodi induciæ, quas ex tacita pactione æstimant, omni obligandi effectu carent, ac induciarum quidem nomen obtinent, sed vim non assequuntur, ut præclarissimè nos monuit Dn. D. Ziegler. in Disp. suprâ laudat. thes. 31 Sed verò nec omnes induciæ purè ineuntur, sed quædam etiam sub conditione, quæ iterum variare potest. Harumq; si rectè recordor, exèplum præbent civis rebelles oppidi San Jani Ange-

Angeli, inducias ad X. dies sub conditione paciscentium, ut in rer. Germanic. superior. secul. Volumine est. Ubi Doctores morum dispicere solent, an induciæ à duce pactæ, Principem, cujus ille auspicio bellum gerit, teneant? Nos id breviter componemus. Nam duces majestate destituti (cootingere alioqui potest, ut ipse Princeps auspicio ductuq; proprio adfit bello) vel habent ex concessione Principis liberam de ineundis belli fœderibus potestatem, vel præfinitam, aut circumscriptam. Si constet, illam Duci datam esse, res extra omnem erit controversiam, licere Duci datam esse, res extra omnem erit controversiam, licere Duci, uti visum ipsi est: si equidem utile aut necessarium fuerit, pangere inducias. Sin verò ea permessa non fuerit, spes rati, Duci asylum erit. Nam rebus ita stantibus, in eas nisi sub conditione consentire non potest. Si enim Princeps urgeri molem belli velit, nec sponsionem sub conditione datam, esse ratam jubeat, haud dubiè nulla est illa induciarum pactio. Sed si Princeps eo tempore, quo induciæ panguntur, taceat, non sine causa dubitandi erit ratio, an ex isto silentio colligere liceat, ratas Principem inducias habuisse? Certè si nec longiori disjunctus loco sit, & suppetant argumenta, initæ pactionis famam ad ipsum perlatam esse, ac silentio alii accesserint actus, unde saltem verosimiliter de voluntate habendi ratum constare possit, standum à parte affirmantium haud ex vano putaverim. Sin verò ad silentium alii actus aggregati non fuerint, unde rati indicia præbeantur, non est, quòd soli silentio in hac causa innitendum existimes. (r)

(q) *Ern. Gœckel. de fœder. cap. 17. p. 773. Ill. Grot. de Jure B. & P. II. XVI. 16. pag. edit. noviss. 284. (r) Egregia hic quoq; notat Ill. Grot. II. XV. 17. p. 276.*

§. 5. Ex iis, quæ proximè monita sunt, deducimus, omne id, quod pactus fuerit inferior, cum exceptione superioris intelligendum esse; quippe cujus potestati inferior subjectus, non potest non ad illius voluntatem se componere. Jam sequitur, ut exponamus, quando demùm induciæ obligent. Quod data brevitatis fide, succinctè dicere nos juvabit. Certum enim habeo, statim à tempore initi contractus, suam esse vim obligationi. Simulatque enim hic absolutus fuerit, partes contrahentes sibi invicem tenentur ex contractu. Ac quidem de partibus paciscentibus res minimè dubia est. At cum quæritur de iis, qui paciscentium potestati subjecti sunt, dicendum judicandumve erit, hos priùs non obligari, quàm pactionis formula promulgata solenniter fuerit. Et si enim

E

sanctio

sanctio Principis naturam constituat legis, non tamen ita absolvit, uti ea in genere morum requiritur: ubi & evidens & certa & sufficiens actionum civilium regula, faciendorumq; & omittendorum indubitata esse debet norma. Quòd si verò nec publicè edita, nec solenniter promulgata fuerit, vim legis, obligantis cives, assequi nondum videtur, quia cum Princeps per legem à se constitutam, sententia sua atq; voluntatem aperire vult civibus, curare debet, ut solenni promulgationis ritu pro cujusq; territorii more, ad eorum, quos tenere debet, notitiam perveniat, ita ut nulla pro ignorantibus sit præsumptio, nulla pro disitis locoq; disjunctis valeat ratio. Nam per quod actio dirigi humana debet, ita ut certi aliquid fiat, & contrarium omittatur, id quis non debet nescire (s).

(s) Job. Paul. Feloving. de Leg. th. 99. p. 292. seqq. Conf. Eustach. à Sancto Paul. cert. Eth. 11. 3. quest. 7. Abr. de Rac. membr. de jur. & leg. tert. idq; colligitur arg. Arist. Eth. 10. cap. ult. ubi notandum, satis esse ad promulgationem, si in cõmuni ea facta fuerit, ita ut sine difficultate innotescere omnibus potuerit. Huc conf. H. Nicolai Exercit. Eth. VI de legib. Proinde si per culpabilem quorundam negligentiam acciderit, quòd in partem notitie non venerint, nullus excusationi locus erit. Idcirco receptum est, ut ignorantia affectata scientie comparetur, l. 11. §. 3 ff. de instit. act. Similiter ignorantiam facti publicè noti relevare ignorantem non posse, constat, cum præsumatur, quemvis id scire, quod publicè scitur. Idem de supina ignorantia iudicium l. 15. §. 1 ff. de contr. empt. Sed de ignorantia juris idèò magis liquet, quando quidem hoc ex ipsis primorum nature principiorum fontibus hauriatur & fluat, si de jure naturali fuerit sermo, quod omnes in universum obligat homines. Sin verò de jure constituto, quod positivum dicunt, multò aliter iudicandum est. Sed id latius exequi iam non vacat. Itaq; præter alios conferatur litter. Philos. Moral. l. 2. cap. 4. axiom. 5. Joann. de Salas tract. de leg. quest. 96. 11. 14. disp. 15. §. 9. & alibi Paul. Laymannus Theol. Mor. l. 1. tr. 2. cap. 4. seqq. J. F. Horn, c. 5. th. 27. de jur. N.

§. 6. Cæterum illius temporis, quo induciæ definiuntur, tam favorabilis ratio est, ut produci id debere, multa, quæ svadeant, in promptu sint. Quoniam enim induciæ & cessationem à bellicis actibus denotant, & remedium mitigandæ alterius partis miseriæ continent, & ipsi deniq; humano generi parcunt, temporis, ad quod porriguntur, non favorem pro se habet. Ut verò tempus in pactioe induciarum numerandum rectè exponamus, interpretandum ante omnia est, tempus, esse vel
con.

continuum, vel mentione termini descriptum. Ibi ut à momento ad momentum numeratio fiat, & ratio exigit conventorum, & ipsa penè svadet natura, & maximus induciarum, quibus humano sanguini partitur, jubet favor. Esto igitur: dixerint partes contrahentes. Pactas inducias in viginti quisq; annos servanto: pactio illa demum ultimo anni vicefimi momento terminari intelligitur, ita ut eo nondum elapso, tempus induciarum nondum censeatur completum. Propterea hic non tam dierum civilium, quàm momentorum exacta observari numeratio debet. E diverso si tempus induciis præfinitum, mentione termini notatarum fuerit, pronuntiandum est, favori induciarum convenire, ut spatium temporis, quo definiuntur, inclusum censeatur. Proinde si inter pacifcentes ita convenierit. Induciæ usq; ad Idus Sextileis duranto. Terminus Iduum pactioe comprehensus intelligitur: id quod eò minorem habet dubitationem, quò magis favorabilis temporis adscripti in hac parte ratio est, ut adeò nisi adjectus dies præterierit, bello iterum experiri, per fidem pacti non liceat. (t)

(t) Varii occurrunt hic juris textus, sed quos vitande prolixitatis causa de industri: prætereo. Interim conf. vir Summus Hug. Grot. de Jure B. & P. III. XXI. 4 p. 602. qui instar omnium erit, dignus, qui & ob justis operis contextum, & exquisitum ordinem considerandi, & rarum distinguendi acumen, & gravissimas rationum pondera ab omnibus laudetur. Faciunt hoc aliàs §. 2. l. de Verb. obl. & l. 44 §. 1 ff. de obl. & act. Sed quod dicendum, si induciæ in anni bissexto vicefimum octavum diem Febr. fuerint constitutæ? Si inter eas gentes usus Calendarii Juliani sit, favor induciarum exigit, ut biduum comprehensum intelligatur. Id n. in mense intercalari pro uno die habetur l. 98. ff. de V. S. Si tamen tempus, qui induciæ circumscriptæ erant, elapsum fuerit, ipso jure bellicos repeti actus, manifestum est, ut adeò, nisi aliter conventum fuerit, nullâ in hac parte opus sit in dictione.

§. 7. Magna vero induciarum religio, magna vis, magnum vinculum est, quod & majores nostri agnoverunt, & nemo ignorat, nisi barbarus. Itaq; si civibus, qui rebus novis studuerunt, aut rebellionē quancunque de causa concitarunt, induciæ fuerint concessæ, perinde erunt servandæ, ac iis, qui extra hanc sunt noxam. In promptu ratio est. Nam omnes homines, cujuscunque loci, ordinis & status fuerint, veniant in partem juris gentium, capacesq; sunt obligationis cum erga se, tum erga alium, quatenus illa ex conventionem vel ex promissione oritur. Sic ut

maximè paciscaris cum latrone, cum pirata, tamen obligatione non liberaberis, nec dubium erit, quin fides semel data sit servanda. (u) Fingo Principem, cujus subditi sacramento, quo adacti fuerant, se ipsos solvant, ac scelesti defectionis consilia re exequantur. Illis bellum inferat Princeps, perfidiam vindicaturus. Sed interim fortuna ipsum viribus ita destituat, ut, quæ voluerat, assequi non possit. Intelligat etiam, si bellum illatum persequatur, majus ad se damnum esse perventurum. Iis rebus eò tandem deveniat, ut cum rebellibus inducias paciscatur. Quæstio ad factum pertinens versatur, an sanctè illæ habendæ induciæ sint? Affirmatè cur respondendum sit, causa est, quòd tali rerum statu Princeps de jure suo cessisse videatur & facultatem, seu rationem quandam in genere morum efficacem in civibus deprehendisse intelligatur, propter quam cum iis, quos antea rebelles judicaverat, pepigerit inducias. Ex hoc colligamus licet, nullo jure, nullo pietatis fundamento subnixum esse illud vulgi.

Fidem frangenti fides frangatur eidem.

Digni Poëtastri ineptientis cerebello versus, & cum actore ad ipsum barbariem relegandi. Facile autem, quòd hæc pertineant, olfaciet, qui res gestas superiorum temporum perspectas habet. (x)

(u) Nam & cum latronibus & piratis juris gentium communio est, Conf. Grot. III. XIX. & D. Job. Strauch. diff. Justin. XII. Apb. IIX. nec non D. Lebleu. inste. futur. Consil. 24. p. 259. (x) In hac quæstione facti duo olim disceptabantur; 1. an Belgæ sint rebelles? quod Hispanus affirmabat, illi negant. 2. an facta belli, eò nomine exorti, compositione & sanctione publica jus immunitatis ab omni Hispanorum præensione consequuti sint: Quod ipsi iterum ajunt. Nos alibi dicemus, in quo bujus disceptationis summa vertat. Interim rebellionem ex animo detestamur, & suum cuiq; Principum æternum imperium, & stabilem pariter pacem precamur.

§. 8. Sed alia succedit cura, perpensio, utrum justum sit, inducias violatas, tempore adhuc induciis præstituto, vindicari? Nobis omninò id fieri justè videtur, quòd paciscentes istæ partes sub conditione æqualiter servandæ hujusmodi pactionis, contraxisse censeantur. Qua ab altera parte violata, altera & solvi protinus pactorum religione, & alteri, sine omni denunciatione, movere bellum posse intelligitur. Tū verò si rectè judico, non debet esse melior conditio perfidi, quàm fidelis, fœdifragi, quàm veracis, injusti, quàm justii. Contraria exempla afferri,

ri,

ri, non ignoramus, sed unde regulam facere, inusitatum, imò inaudiatum inter prudentes sit. Urbanitas quorundam in præjudicium justitiæ allegari non debet.

(y) Grot. l. III. XIX. 14. p. 579. 598. *Tales enim induciæ sub conditione ini-
tæ censentur, ita ut si hæc pars servare debeat, illa quoq; ad servandum oblige-
tur. Itaq; si altera à præstanda promissione discesserit; altera quoq; ob id, sub cu-
jus tacita conditione inducias contraxit, non impletum, ad implendum obligari
non potest. Hinc eo casu cessat illud, perfido quoq; fidem servandam esse.*

§. 9. Sed & hic temporis, quod inducias metitur, haberi ratio de-
bet. Quippe induciarum privilegio usuri, id tanta observare industria
debent, quanta cura est salutis. Sunt etiam, qui hic scrupulum injiciant,
decidendum postulantes, utrum jure induciarum illi uti liceat, qui eo
tempore, quo circumscriptæ sunt induciæ, summa quadam necessitate
coactus, in hostico remanserit? Nempe fingamus Cajum, tempore in-
duciarum, quæ Calendis Quintil. definitæ sint, in vicinam urbem com-
migrasse, & vix eò profectum in morbum incidisse, nec prius convaluis-
se, quam præterierint Kalendæ, præfinitus induciis terminus. Si strictio
agendum jure est, haud excusaverim Cajum, qui sibi imputet, quòd
suis neque de statu suo nuncium miserit, neque morbum per alios indi-
caverit, ut avehendum curarent; tum quòd fortasse temerè abierit,
quodq; inter suos ille non quæsierit, quæ in civitate ad hostem pertinen-
te expectaverat. Nam non video, quomodo ille privilegium induciarum
allegare possit, cum tempus, quo jus illud se exerebat, præterierit, & a-
deò nullus illius beneficii, quod jam tum cessavit, possit esse effectus. Si
verò à jure discessuri, de pœna loquamur, æquum vulgò censent, aut ge-
neroso hoste dignum, talem dimittere, quòd non tam malitia quadam,
quam per imprudentiam peccaverit. Sed id non sine cautione accipien-
dum esse, alibi monendi occasio erit.

§. 10. Nulla verò ratione concedendum est, ut, si milites privatim se
laceffant, induciæ rumpantur. Nam id vel uno confirmare argumento
possum, quod ex ingenio ipsius pactiois militaris arcesso. Qua enim
autoritate superioris constituuntur, eadem dissolvantur, necessum est.
Atqui hanc non nisi publicam esse, nemo tam rudis est, ut nesciat. Quibus
igitur modis quid colligatur, iis separatur & dissolvitur etiam. Huc
pertinent Turcarum & Hungarorum (z) mores, qui privatim sæpe se
aggrediuntur, & prædas subinde agunt, invita utraq; principis parte, quæ
in

in id non consentit, neq; publico actu, indiciove ullo ruptas esse induciove ullo ruptas esse inducias declarat. Si tamen damna à privatis illata nimium excreverint, justaq; patientiæ excesserint limites, illa ut sarciant privati, jure altera petere pars potest. Nam ut eò publica auctoritate adigantur, remedia dari oportere omninò, fas puto. Nisi tamen invaluerit consuetudo, ut damna damnis pensentur.

(z) Auger Gialen. de Busbeq. Ep. Turc. prim. passim. Proinde inducia sunt cesario actuum hostilium, non quorumvis, sed publicorum.

§. II. Nec omittendum hic putamus, quod multos hæcenus fatigavit. Damus, inter duas partes tempore pacis conveuisse, ut, quæ ante bellum possessa sunt, alteri earum restituantur. Cogitandi arripitur occasio, quale istud sit bellum? Novumne, an idem repetitum intelligi debeat? Nos, ut par est, iis accedimus, qui de bello eodem, saltem verò renovato, interpretantur, cum & pactis induciis, semper idem maneat bellum, & à præliis tantum, non à bello, cessatum hæcenus sit. (aa)

(aa) de Jud. intergent. part. 2 pag. 435.

§. 12. Jam curæ erit, dispicere, qualis Legatorum de induciis agentium conditio sit? Per honorificum esse legatorum munus, & reipublicæ pariter salutare, in aperto est. Sed verò non erga omnes eadem comitatis declarari argumenta, tam notum est, quam compertum, aliam civilem, aliam militarem esse legationem. Quarum illa & per benigna, & per benigna, & favorabilis maximè est. Nam legati civiles & prolixius accipiuntur, ac legati militares, & munificentius tractantur, & in interiora civitatis, ubi exponenda sunt mandata, recipiuntur, muneribus ac honore maximo afficiendi. Verum qui fecialium partes (bb) obeunt, vel denunciaturi bellum, vel exostulaturi injurias, vel res ablatas repetituri veniunt, eadem, qua illi, humanitate non excipiuntur, sed gravissimè admonentur, caveant à propinquiori accessu, abstineantq; liberiori egressu, ab urbe ut plurimum, in qua caput rerum est, & castris submovendi. Adduntur & subinde custodes, qui quæ agant, & quò commeari soleant, diligentissimè observent. Cujus ratio à metu exploratorum, ac justa suspitione desumitur, quòd existimari possit, tales non modò nuntiatum mandata, sed & speculatum aliena, & proditum arcana, quæ moliantur, quæve agat hostis, venisse.

(bb) Inde colligere in promptu est, Legatorum quidem receptionem esse juris gentium, sed non eandem hujus receptionis rationem esse, ac ad id aliam magis,

magis, aliam minus solennem, aliam majori, aliam minori comitate excipiens
dam, quarum utraq; in privilegio securitatis quidem paria facit, sed in humani-
tati ac benigniori recipiendi officio discrimen versatur maximū. Hujusmodi
legationis militaris specimen dederunt Ton-Hove & Gisbert. de VVitt. Lusitaniā
Regis Don Joan IV. viduae bellum indicturi. Nos, inquit, commissorum fæde-
rati Belgii Curatores, ut legitimum sit ejus initium, dominorum nostrorum justis
ac nomine, Regiæ Maj. Tuæ, cæterisq; Lusitaniæ regni Proceribus & incolis, bel-
lum indicimus, decernimus & declaramus: & justī Dei benignitate freti, ut pro-
spere successu, atq; optato fine geratur, optamus. Sicut commemorant 1509 p. 107
T. 1. & Thuldenus Hist. part. III. l. 7. cujusmodi Legati speciatim vocantur Herol-
di, si bella denunciatum veniant. Ex quibus apertum est, multis à se intervallis
distare legationis civiles & militares; ad has referimus legationem de Induciis,
solemnitate quidem & securitate à civilibus baud recedentem, ac comitatis, hono-
rumq; tributorum officio prioribus illis longè posthabendam.

§. 13. At postremum haud ducimus negligendum, jura induciarū,
ut solius majestatis sunt (cc) ita nisi ea indulgeat majestas, aut speciatim
salutis publicæ gratia aliis utenda concedat, neminem ea sibi posse arro-
gare, nisi in sacra imperii impium, nisi hostem, nisi perduellem. (dd) In
sacratissimo Imperii Germanici corpore, quatenus equidem de ejus a-
gitur jure, aut rebus ad salutem utilitatemve publicam ulla ratione per-
tinentibus, nec solus Imperator, nec soli Ordines, sed miro quodam &
divinitus concessio temperamento, (ee) ea cum Imperatore conjuncta
habent exercentque Ordines. (ff) Nam nullas recipit Germanis leges,
nisi nomine Imperii (gg). Sanctus Germanis Imperator, sanctum Augu-
sti nomen est, quā stat conventis, interposita jurisjurandi religione cō-
firmatis. Colunt illum Ordines fide & obsequio, si servat promissa: pa-
rent, obsequuntur, venerantur, sed legibus alligatum (hh). Quicquid
contra eas factum fuerit, non censent ab Imperatore veri. Sed id ut ali-
bi persequamur, occasionem nuper dedit Hortlederus (ii). Nimirum
nil tam Germaniæ adversum est, quàm regium imperium: nil tam salu-
bre, quàm temperatum, & ex Imperatore Ordinibusq; svavissimo coa-
litum consensu regimen. Quorum conjuncta & sanctis imperii Legibus
fundata majestas ut æterna sit, & perpetua Augusto nostro cum Senato-
ribus concordia, pax, & inviolabilis amicitia intercedant, pietas civem
Germanicum jubet precari. Cæterum Conciones civiles, quibus Orato-
res de induciis acturi solent uti, hic omitto, alibi à Præfide recensendas.
Sed hic finimus, quia lex imperat finem. (cc) In

PK
TK
5142

(cc) Inducias ad jura majestatis pertinere, jam satis ex superioribus liquet. Idq; non rectè observatum Cesari penè exitium attulit, ut eleganter declarat Georg. Lorenz von Spattenbach polit. philosoph. p. m. 110. Sed latebat hic arcanum dominationis, alibi edifferendum (dd.) inducia, quæ nomine imperii panguntur, non minùs, quàm cætera jura belli & pacis, fæderum & Legationum, ad Imp. & Ordin. conjunctim pertinent. Quæ autem jure potestatis in territorium competentis ineuntur, cuiq; pro se Principum concessæ sunt. Quod & publicæ sanctiones, & exempla innumera testantur. Sed hic non omiserim, Georg. Braudlacht. à nobis disfidere, ut qui censeat, Principibus non tam titulo potestatis in territorium, quàm peculiaris cujusdam privilegii nomine, induciarum dandarum jus convenire. Qui tamen si illic de iis induciis loquatur, quæ ad moram debitoribus exhaustis concedendam comparatæ sunt, fortasse tamen non ex vano suspicabimur, idem ejusdem de induciis militaribus judicium fore. Sed id alibi plenius examinabimus. Interim conf. dictus auctor in Rep. Rom. Germ. 14 p. 198. 199. (ee) Ineptè divinum hunc ordinem, & suavissimam harmoniam, suggillat personatus Monzambano de stat. Imper. German. cap. 6. §. 9. cujus judicandi parùm sepe religiosa licentia alibi accuratiùs castigabitur. (ff) Sacras imperii leges (vulgo fundamentales vocant) ab Imperatore non nisi Ordinum consensu sanciri, constat ex tabulis publicis V. Pacif. Osnabrug. Instr. §. 8. vers. gaudeant, Conf. R. A. anno 1654. S. und aber bey den ersten / & S. sehen demnach ordnen / wollen und gebiethen. Sed id vel sola confirmare potest sanctio Augustissimi nostri Imperatoris Leopoldi. Cujus ut sera vita & æterna sit majestas, & salutis Germaniæ, & religionis erga sacratissimum imperium interest precari, (gg) Limn. annot. ad cap. Carol. V. art. 2. Summus J. C. ius Carpzov. c. 3. ad L. R. §. 1. Stirnius Nomoth. T. IV. Hulder. Euben. ad Perez. tit. de S. Ct. n. 2. & personatus ille ad novissimam imperii sanctionem commentator, qui Burgoldensem se vocat (hh) nimirum digna vox majestate regnantis est, legibus alligatum se Principem profiteri. l. 4. C. de Leg. Hæc causa est, cur Politici distinguant inter imperium, absolutum, & ut vocant, legale, seu temperatum, quale Imperatori nostro convenire, in expeditio est probare. Huc conf. Gockel. cap. 18. 1b. 13. Sed bujus fundamentum ineptius sit, qui ex legibus Justinianeis derivatum velit. Itaq; hic provocamus ad publica decreta, pragmaticas sanctiones & Cesareas, ut loquuntur, capitulationes, ac mutua compæctata. (ii) in dis. de Just. Bell. Germ. contra Carol. V. Imper. quæ extat sine operum

Melch. Goldasti.

WMA

meos, h
 succeder
 ceptores
 decus est
 (a) Est
 rum. Conf
 ip. Conring
 sas colligun
 tate estim
 III. 12.24.
 audiat. im
 teras gent
 vere. De
 se miseric
 haftenus
 que apud
 Gl. D. Ba
 pulsam, se
 pactionem
 rum ut ali
 Sed de hoc
 bi Agesila
 Numen fa
 d. l. iis se
 Inducia in
 in hanc re
 quit, asse
 se firmiffi
 vid. nung
 ducis bel
 summo G
 S. 2
 tur, felic
 habeam
 gravissim
 ad rerum

s, in vices meas
 rum, quos Prae-
 ur, studiis certè
 id, integrū erit.
 se exempla majo-
 differt. de notit. Re-
 dutias vives amis-
 ex gratia & equi-
 non dubitat. Curt.
 quàm misericors
 oritatem apud ex-
 orum sua bella ge-
 arius Codomannus
 m nulla se quidem
 bectant multa alia,
 s. Eodemq; modo
 ut necessitate com-
 deratos Belgas ad
 Belg. Induc. Tano-
 nrie valet fama.
 Agesilao XVII. 2. u-
 ne, sensisse Deortē
 Laco apud Cornel.
 ento huic rei sunt
 nys. II. 5. (g) Rectè
 l. Belg. Libens, in-
 tiam opinantur es-
 tum. (b) De his
 aud. in Orat. de In-
 nduc. Ut nihil de
 am.
 rum leges inean-
 nominis rationē
 amen haud rarò
 rreo, quò magis
 lius (i) nisi tamē
 in

